

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ 2018

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ
ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ

Ἀσκητὴς καὶ δέσμιος μετὰ Παύλου εἰς σε-
αυτὸν διὰ Χριστόν, ἐλεύθερος ὅμως ἐν
Χριστῷ καὶ ἐν τῷ φιλελευθέρῳ τῇ Ὁρθοδοξίᾳ
πνεύματι, διὰ τοὺς ἄλλους ἔστης ἐν μέσῳ
τῆς ἐκκλησίας ὡς δωρικός κίων ἀσάλευτος,
καὶ ἐπορεύθης ὡς προφηταπόστολος, τὰ μέλ-
λοντα ὀρώμενος καὶ εὐαγγελιζόμενος καὶ
πράττων. Ὁ αὐτὸς πάντοτε καὶ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ
καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ.

Ἐστάθης ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ὑπὲρ τοῦ ποι-
μνίου. Καὶ εἰς τὸν ἀνεύθυνον λόγον τῶν ἱστο-
ρικῶς πλέον ὑπευθύνων ἀντέταξας, Σὺ, ὁ
μᾶλλον ἱστορικῶς ἀνεύθυνος, τὴν πλέον
ὑπεύθυνον σιωπὴν τῆς περισώσεως καὶ τῆς
οἰκοδομῆς, συμπαραστὰς τῷ Κυρίῳ Σου ἐνώ-
πιον τοῦ Πιλάτου.

Τῷ Κυρίῳ κατακολουθήσας καὶ τῶν Ἀπο-
στόλων καὶ τῶν Ἀγίων Πατέρων διάδοχος
καὶ ὁμότροπος γενόμενος, ἐπόμενον ἦτο ἵνα
ἀποβῆς καὶ σημεῖον ἀντιλεγόμενον: «Πλάνος
καὶ ἀληθής» μετὰ Παύλου. Ἄλλ' ἡ Ἐκκλησία
καὶ ἡ ἱστορία ἀληθῆ τὸν Παῦλον ἀνέδειξαν.
Ἡ αὐτὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ αὐτὴ ἱστορία θά
ἐκφέρωσι καὶ περὶ Σοῦ τὴν ὑστάτην κρίσιν.

*Λόγος Χαλκηδόνης Μελίτωνος
στὴν εἰκοσαετία τῆς πατριαρχίας Ἀθηναγόρα*

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

2018

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΑΡΚΑΔΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ
ΕΤΟΥΣ

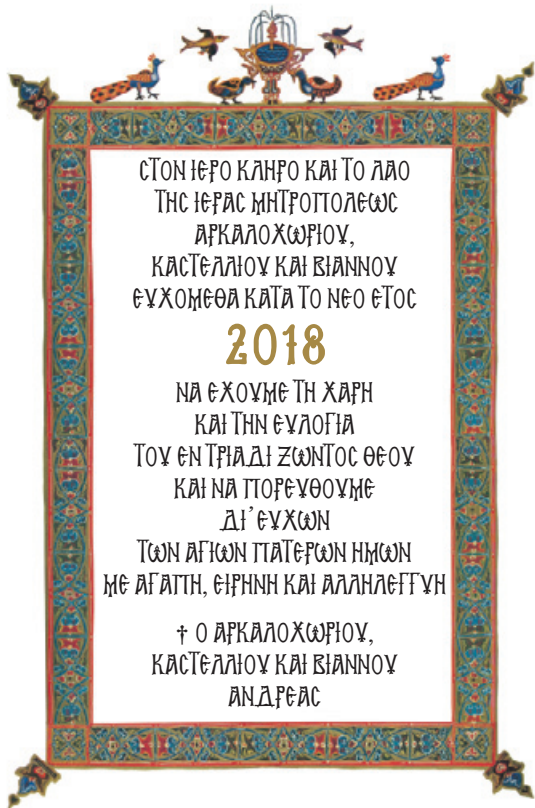
2018

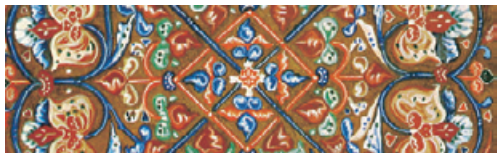
ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ
ΣΤΗΝ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ
ΚΥΡΟΥ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ
70 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ
ΣΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΘΡΟΝΟ

Η Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης
Κύριος Κύριος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ,
λειτουργῶν στὸν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό
Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Άρκαλοχωρίου,
Καστελλίου καί Βιάννου κ.κ. Ανδρέας.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Πρίν ἑβδομήντα χρόνια ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἀθηναγόρας ἐκλεγόταν Οἰκουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (18 Ὀκτωβρίου 1948), εἰς διαδοχὴν τοῦ Πατριάρχῃ Μαξίμου Ε΄, ὁ ὁποῖος παραιτήθηκε ἀπὸ τὸν Θρόνο.

Ὁ Ἀθηναγόρας ἀνῆλθε στὸν Οἰκουμενικό Θρόνο σέ ἡλικία ἐξήντα δύο χρόνων. Εἶχε ζήσει καὶ γνωρίσει τὸν κόσμον τῶν αὐτοκρατοριῶν καὶ τὸ πέρασμα στὴ νέα πραγματικότητα τῶν ἐθνικῶν κρατῶν. Ἡ γενέτειρά του, τὸ Πωγώνιο τῆς Ἠπείρου, ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, ὅπου σπούδασε, τὸ Μοναστήρι (Βιτώλια τῶν Σκοπίων), ὅπου ξεκίνησε τὴν ἐκκλησιαστικὴ

του διακονία, ἡ Ἀθήνα τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ, ὅπου ὑπηρετήσε κυρίως τὸν Ἀθηνῶν Μελέτιο Μεταξάκη, ἀλλὰ καὶ τὸν Θεόκλητο Μηνόπουλο, ἡ Μητρόπολη Κερκύρας καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς, τίς ὁποῖες ἐποίμανε, τοῦ εἶχαν διαμορφώσει μία εὐρύτητα ἐν Χριστῷ σκέψιν, με ἀνοιχτούς ὀρίζοντες ἄκρως πολῦτιμους, σέ μία ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου, αὐτὸ τῶν σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν, ἦταν ἐμπερίστατο καὶ ἀπομονωμένο ἀπὸ τὰ ἐκεῖ καθεστῶτα, καὶ σύνολη ἡ Εὐρώπη δοκιμαζόταν ἀπὸ τίς συνέπειες τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων, τῶν ἐμφύλιων σπαραγμῶν καὶ ἀπὸ τίς ἀγκυλώσεις τῶν ἰδεολογικῶν μεσσιανισμῶν.

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας γνώρισε τὸ εὐρωπαϊκὸ ἀλλὰ καὶ πανανθρώπινο δράμα καὶ ὁραματίστηκε τὴν προσέγγιση καὶ ἐπικοινωνία τοῦ ὀρθοδόξου καὶ χριστιανικοῦ κόσμου. Παράλληλα, ὑπηρετήσε μέ ζέση τὸ ὄραμα τοῦ διαλόγου μέ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς καὶ τίς ἄλλες χριστιανικὲς ὁμολογίες.

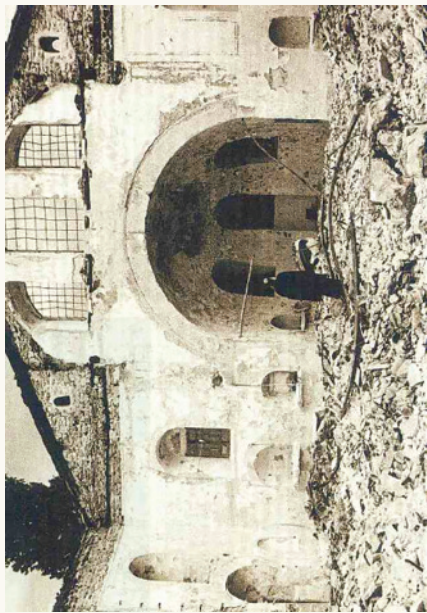
Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας σέ ἐνορία
τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τό μήνυμα αὐτό τῆς συνεργασίας, συμ-
πόρευσης καί ἀλληλοκατανόησης τοῦ χρι-
στιανικοῦ κόσμου, τό προσλάμβανε ὡς τό
μέσον γιά τήν ἐπούλωση πληγῶν καί τραυ-
μάτων, πού τά ἀτελεύτητα ἀνθρώπινα πάθη
εἶχαν δημιουργήσει στό μεταπολεμικό καί
ἐμφυλιοπολεμικό χριστιανικό κόσμο. Ἡ
εὐαγγελική σύγκληση τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθη-
ναγόρα μέ τόν διορθόδοξο καί διαχριστια-
νικό κόσμο δέν στόχευε σέ νοησιарχικές,
οὔτε σέ θεολογικές ἀναλύσεις. Ἄλλωστε
ἔλεγε χαρακτηριστικά ὅτι, ἡ θεολογία εἶναι
μία, ἄλλά οἱ θεολόγοι πολλοί. Ἡ πίστη στόν
διάλογο ὑπῆρξε καρπός τῆς βαθιᾶς λει-
τουργικῆς καί προσευχητικῆς πνευματικό-
τητας τοῦ Ἀθηναγόρα, ὁ ὁποῖος πίστευε
ἀκράδαντα ὅτι ὁ ἀνυπόκριτος ἐν Χριστῷ
διάλογος θά φωτίσει τόν νοῦν καί θά ὀδη-
γήσει τούς χριστιανούς στή βίωση τοῦ και-
νοδιαθηκικοῦ καί πατερικοῦ λόγου, μέ συ-
νέπεια τήν ἀγιοπνευματική πρόσληψη τῆς
ἐνυπόστατης ἰσότητος, ἀλληλεγγύης καί
καταλλαγῆς. Ὁ διάλογος γιά τόν διάλογο
ὅπως καί ἡ θεολογία γιά τήν θεολογία, ἀπο-

τελοῦσαν γιά τόν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα
θεωρίες χωρίς προοπτική ἀνακούφισης τοῦ
ὀδυνομένου ἀπό τά πνευματικά καί ὕλικο-
σωματικά τραύματα συνανθρώπου μας.

Στήν Πατριαρχία του ἔζησε τό μεγάλο
δράμα τῶν Σεπτεμβριανῶν τοῦ 1955, τά
ὁποῖα ἀποτελέσαν τήν ἀρχή τοῦ ξεριζωμοῦ
καί τῆς συρρίκνωσης τοῦ ποιμνίου του στήν
Κωνσταντινούπολη. Ὁ Πατριάρχης ἦταν ἐκ
τῶν πραγμάτων ἀδύναμος νά ἀντιμετωπίσει
αὐτήν τήν πρόκληση τοῦ μίας περίπου γε-
νιάς τουρκικοῦ ἐθνικισμοῦ. Προσπάθησε,
ὅμως, μέ διαχριστιανικά καί διορθόδοξα
ἀνοίγματα νά ἐξέλθει τό Πατριαρχεῖο ἀπό
τήν ἐντός τῶν ἱστορικῶν τῆς πόλης, διά τās
ἱστορικάς συγκυρίας, βαβυλώνια αἰχμαλω-
σία του. Ἐξῆλθε εἰς τόν κόσμο. Περίοδευσε
στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, στά Δωδεκά-
νησα, στό Ἅγιον Ὄρος, ὅπου ἐορτάστηκε ἡ
χιλιετηρίδα, καί τήν Κρήτη. Ὅλες αὐτές οἱ
πρωτοβουλίες ἀποτελοῦσαν καί μία ἀνα-
κούφιση, γιά τό ποῖμνιο στήν Κωνσταντι-
νούπολη, τό ὁποῖο διαρκῶς αἱμορραγοῦσε
καί ἐγκατέλειπε τήν Πόλη, μέ κύριους προ-

Σεπτέμβριονά 1955. Ο Πατριάρχης Ἀθηναγόρας μπροστά στήν ἀναποδογυρισμένη Ἁγία Τράπεζα τῆς κατεστραμμένης Παναγίας Βελιγραδίου (Μπελγκραπού).

ορισμούς τήν Θεσσαλονίκη καί τήν Ἀθήνα.

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας συνέχισε τό ἔργο κυρίως δύο λαμπρῶν προκατόχων του, τῶν Πατριαρχῶν Ἰωακείμ Γ΄ καί Μελετίου Δ΄ (Μεταξάκη). Οἱ ἐμπειρίες του, τό ἀσκητικό του φρόνημα, ἡ βαθιά του πίστη στόν Χριστό, ἡ προσευχή του στό πατριαρχικό παρεκκλήσιο, πού, ὅπως ἔγραφε, ἀποτελοῦσε, «*τήν τακτικὴν καθ' ἡμέραν ὁασίν του*», εἶχαν διαμορφώσει ἕναν βαθύτατο στοχασμό, ἕνα καταστάλαγμα, μέ τό ὁποῖο συχνά καθυπόβαλε τοὺς συνομιλητές του, λέγοντάς τους:

«*Μὴ περιμένετε νά σᾶς κατανοήσουν οἱ ἄλλοι. Σεῖς νά κατανοήσετε τοὺς ἄλλους. Ἡ ἀγάπη ἐνώνει... πού εἶναι ὁ Χριστός Σωτήρ; διαιρεθέντες ἀπεδιώξαμεν αὐτόν*».

Γιὰ ὅσους ἔχουν ἀναλάβει ιδιαίτερες εὐθύνες πίστευε ὅτι, «Ὁ Ἀρχηγός πρέπει νά εἶναι σκληρός. Ἀλλά σκληρός στόν ἑαυτό του. Ὅταν θά τοῦ ἔρθουν ἀρνητικά τά πράγματα, δυσχείμερα, τότε θά σταθῇ καλύτερα... Ὁ Ἀρχηγός πρέπει νά προαισθάνεται τοὺς νέους χρόνους πού ἔρχονται, καί νά μι-

λάη γι'αυτούς. Νά κηρύττη, νά προφητεύη...τόν Ἀρχηγό πολλές φορές δέν τόν καταννοοῦν, μένει μόνος καί εἶναι τραχύ τό ἔργο του, νά πείσῃ, νά ἐρμηνεύσῃ τά δέοντα...ἡμεῖς ἀκούομεν τούς αἰῶνας καί ἀπαντῶμεν εἰς τούς αἰῶνας».

Κατά τόν Πέργης Εὐάγγελον, «Ἡ διακονία τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθιναγόρα, ἐν πάσῃ ἀπλότῃ ἐνεργηθεῖσα, ἦτο πλήρης προσφορά πρὸς τόν Θεόν καί τόν ἄνθρωπον καί μυστική θυσία διὰ τόν πλουτισμόν τῶν ψυχῶν, διὰ τήν εἰρήνην τῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ τήν συνάντησιν τῶν ἐσκορπισμένων καί τήν ἐπίτευξιν τῶν ἀγαθῶν, θεωρουμένων ἀκατορθώτων».

Τό ἡμερολόγιο τῆς νέας χρονιάς, τοῦ 2018, τό ἀφιερώνουμε στή βιβλική μορφή τοῦ μακαριστοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρα, ὁ ὁποῖος εἶχε βαθύτατη συνείδηση τῆς οὐράνιας, τῆς ἄνωθεν ἀποστολῆς του.

«Κατά τάς κοσμικάς ταύτας στιγμάς, ἅς διέρχεται ἡ ἀνθρωπότης, ἡμεῖς οἱ Θεόθεν κεκλημένοι ἐπὶ τό ἔργον τῆς μερίμνης καί τῆς

ἐπισυστάσεως τῶν ἑκατομμυρίων πιστῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, συναντηθῶμεν ἐπὶ τῆς βαθυτάτης ταύτης καί ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης τῶν λαῶν, ἵνα εὕρωσι οὗτοι λύσιν καί ἀνακούφισιν ἐκ τῶν κυκλοῦντων αὐτούς προβλημάτων», ἔγραφε τήν πρωτοχρονιά τοῦ 1959.

Ἐπιτελοῦμε μέ αὐτό τό ἡμερολογιακό ἀφιέρωμα ἐλάχιστο μνημόσυνο ἐν συνειδήσει ὅτι, ἐκ τοῦ οὐρανίου θυσιαστηρίου, μετά τῶν μακαρία τῇ λήξει γενομένων Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν, ὁ Ἀθιναγόρας θά εὐχεται καί θά προσεύχεται διὰ τόν Οἰκουμενικό Θρόνο καί διὰ ὅλον τόν ὀρθόδοξο καί χριστιανικό κόσμο.

Εὐχόμεθα εἰς τούς ἀδελφούς μας, τούς ἐγγύς καί τούς μακράν, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου, τέκνα ἀγαπητά καί πεφιλημένα ἐν Κυρίῳ, ὅπως διέλθωμεν καί τό νέον ἔτος 2018 μέ προσευχή καί ὑπομονή στούς πολλούς καί ποικίλους πειρασμούς τῆς καθημερινότητος. Στίς δέ δυσκολίες πού ἀνακύπτουν γιά τόν «ἄρτον ἡμῶν τόν ἐπιούσιον»,

ή εκζήτηση καί ή εξασφάλιση τοῦ ὁποίου καθίσταται ὅλο καί περισσότερο ζητούμενο, νά ἀγωνιζόμαστε ἐμεῖς οἱ μαθητές τοῦ Χριστοῦ, στόν 21ον αἰῶνα καί νά προσευχόμεθα.

«Ἡ χάρις, τό ἔλεος καί ή εὐλογία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μετά πάντων ὑμῶν· Ἀμήν».

*Διάπυρος πρὸς τόν ἐν Τριάδι Θεόν
εὐχέτης πάντων ὑμῶν*

*Ὁ Ἀρκαλοχωρίου,
Καστελλίου καί Βιάννου
Ἀνδρέας*

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

**α) Ἀπό τὰ Τσαραπλανά Πωγωνίου
στή Χάλκη (1886-1910)**

Ἡ οἰκογένεια τοῦ ἱατροῦ Ματθαίου Σπύρου καί τῆς Ἑλένης Σπύρου τό γένος Μοκόρου εἶχε τρία παιδιά τόν Ἀριστοκλή, τόν Γιώργο καί τήν Ἀγαθή, πού γεννήθηκαν στό χωριό Τσαραπλανά τῆς Ἐπαρχίας Πωγωνίου τῆς Ἡπείρου, τό ὁποῖο τό 1928 μετονομάσθηκε σέ Βασιλικόν.

Ὁ Ἀριστοκλῆς γεννήθηκε τήν 25η Μαρτίου τοῦ 1886. Μαθήτευσε στό δημοτικό σχολεῖο τῆς Κόνιτσας καί τῆς γενέτειράς του. Τό Σεπτέμβριο τοῦ 1899 ἀρρωσταίνει μέ τή μητέρα του. Ὁ Ἀριστοκλῆς ἐπέζησε, ἀλλά ή μητέρα του πέθανε τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1899 σέ ἡλικία μόλις 37 χρόνων.

Ὁ μικρός Ἀριστοκλῆς ἔχοντας κλίση στά

γράμματα καί στήν ιερωσύνη ὕστερα ἀπό προτροπή τοῦ τότε Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου Ἀθηναγόρου Ἐλευθερίου, τοῦ μετέπειτα Μητροπολίτη Παραμυθίας, Φιλιατῶν καί Γηρομερίου, εἰσάγεται τό 1903 στήν Ἱερά Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης. Ἀπό τό 1907 μέχρι τό 1910 φοιτᾷ στή Θεολογική Σχολή, ἐπί σχολarchίας τοῦ Γερμανοῦ Στρινόπουλου (1906-1922), τοῦ μετέπειτα πρώτου Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων (1922-1952). Ἐδῶ πρέπει νά ἀναφέρουμε ὅτι ἡ μαθητεία κοντά στόν Γερμανό Στρινόπουλο διαμόρφωσε πολύ βαθιά μέσα του τήν ἀγάπη πρός τό πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου ὡς εἰκόνας Θεοῦ ἀδιακρίτως ἔθνους, φυλῆς, θρησκείας ἢ γλώσσας· τό 1908 χάνει καί τόν πατέρα του.

Ὁ Ἀριστοκλῆς, ἐνῶ φοιτᾷ στήν Ἱερά Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης, κείρεται μοναχός καί τό Μάρτιο τοῦ 1910 χειροτονεῖται διάκονος ἀπό τόν Μητροπολίτη Ἐλασσόνος Πολύκαρπο λαμβάνοντας τό ὄνομα Ἀθηναγόρας, ἀπό τόν γέροντά του, τόν ἀπό Μέγαλο Πρωτοσύγκελλο, Μητροπολίτη

*Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας μέ τόν τότε διάκονο
καί νῦν Πατριάρχη Βαρθολομαῖο
στή Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης*

Παραμυθίας Ἀθηναγόρα. Ὁ γέροντάς του ἀλλὰ καί ὁ, χειροτονήσας τον, Πολύκαρπος γεννήθηκαν στά Ἀλάτσατα τῆς Μ. Ἀσίας.

β) Στό Μοναστήρι καί στήν Ἀθήνα

Τόν Ἰούλιο τοῦ 1910 ἀποφοιτᾷ ἀπό τή Σχολή καί παίρνει τό δρόμο γιά τή Μητρόπολη Πελαγονίας, πού εἶχε ἔδρα τῆς τό Μοναστήρι, δηλαδή τή σημερινή πόλη Bitolj τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων, ὅπου παρέμεινε μέχρι τό 1917. Ἐτσι ἀρχίζει ἡ ἐκκλησιαστική δράση τοῦ Ἀθηναγόρα. Ὑπηρετεῖ ὡς Ἀρχιδιάκονος καί ὡς καθηγητής τοῦ ἐκεῖ Παρθεναγωγείου, ἐπὶ Πελαγονίας Στεφάνου Δανιηλίδη καί Χρυσοστόμου Καβουρίδη. Στό Μοναστήρι ἐκεῖνη τήν περίοδο διαβιοῦσαν περίπου 60.000 ἑλληνορθόδοξοι μαζί μέ Σέρβους, Ἀλβανούς καί σχισματικούς Βουλγάρους. Στό Μοναστήρι ἔμαθε καί τά σλάβικα γιά νά ἐπικοινωνεῖ ἄμεσα μέ τούς σλαβόφωνους. Τά ποικίλα καί πολλά χαρίσματα του τόν βοήθησαν νά κινηθεῖ ἐπιτυχῶς σέ

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ὡς Ἀρχιδιάκονος
στό Μοναστήρι με τόν Πελαγονίας Χρυσόστομο.

μία δύσκολη περιοχή, αλλά και σέ μία δύσβατη έποχή.

Τό Σεπτέμβριο τοῦ 1918 ἡ Μητρόπολη Πελαγονίας παύει νά ἀνήκει στόν Οἰκουμενικό Θρόνο καί περιέρχεται στή δικαιοδοσία τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἀρχidiaκoνος Ἀθηναγόρας μαζί μέ τόν Μητροπολίτη Χρυσόστομο Καβουρίδη, ἀφοῦ βιαίως φυλακίστηκαν, ἀπομακρύνθηκαν ἀπό τό Μοναστήρι καί ὁδηγήθηκαν στή Θεσσαλονίκη, ἀπ' ὅπου ἔφυγαν καί βρῆκαν καταφύγιο προσευχῆς στό Ἅγιο Ὅρος. Ἐγκαταστάθηκαν στό ἱστορικό Κάθισμα - Κελλί τοῦ ἁγίου Εὐσταθίου Μυλοποτάμου τῆς Μεγίστης Λαύρας, πού ἀπετέλεσε στό παρελθόν τό ἀναχωρητήριο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ'. Εὐρισκόμενος ὁ διάκονος Ἀθηναγόρας στήν ἡσυχία τῆς Ἀθωνικῆς ἀτμόσφαιρας, λαμβάνει ταυτόχρονο μήνυμα γιά συνεργασία τόσο ἀπό τόν Μητροπολίτη Ἀθηνῶν Μελέτιο Μεταξάκη, ὅσο καί ἀπό τόν Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Γεννάδιο Ἀλεξιάδη. Προτιμᾷ νά κατέλθει στήν Ἀθήνα, ὅπου καί διορίζεται ὡς Διάκονος

καί Γραμματέας τοῦ Ἀθηνῶν Μελετίου Μεταξάκη, τό 1919, «*θεωρουμένου ὡς ἐμπίστου τούτου προσώπου, καί κατ' ἀκολουθίαν ὡς ἀνήκοντος, οὕτως εἶπεν εἰς τήν σχολήν του*», κατά τόν πρῶν Λήμνου Βασίλειο Ἀτέση. Πολύ σύντομα τά ἔντονα πολιτικά πάθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπηρεάζουν τήν ὅλη κατάσταση μέ ἀποτέλεσμα τήν ἀποπομπή τοῦ Μελετίου Μεταξάκη καί τήν ἐπαναφορά τοῦ Θεοκλήτου Α' στίς 16 Νοεμβρίου τοῦ 1920 στόν Μητροπολιτικό θρόνο τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ διάκονος Ἀθηναγόρας παρέμεινε καί στήν ὑπηρεσία τοῦ Θεοκλήτου, ἀλλά ἐπειδή θεωρήθηκε ὡς ἄνθρωπος τοῦ Μελετίου, στερήθηκε τῆς θέσης του διακόνου ἀπό τή Μητρόπολη τῶν Ἀθηνῶν. Ἀργότερα διορίσθηκε διάκονος στόν Ἱερό Ναό τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης στήν Πλάκα. Μετά τήν Μικρασιατική καταστροφή τοῦ 1922, ὅπου τίς τύχες τοῦ Ἔθνους ἀνέλαβε ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Πλαστήρα, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σέ συνεδρίασή της στίς 16 Δεκεμβρίου τοῦ 1922 ἐκτιμώντας τά προ-

σόντα, τή δράση καί τήν προσωπικότητα τοῦ διακόνου Ἀθηναγόρα τόν ἐξέλεξε σέ ἡλικία 36 ἐτῶν Μητροπολίτη Κερκύρας καί Παξῶν εἰς διαδοχήν Σεβαστιανοῦ Νικοκάβουρα.

γ) Μητροπολίτης Κερκύρας καί Παξῶν (1923 -1930)

Μετά τήν ἐκλογή του σέ Μητροπολίτη γίνεται ἡ εἰς πρεσβύτερο χειροτονία του καί στίς 22 Δεκεμβρίου τοῦ 1922 ἡ εἰς ἐπίσκοπο στόν Καθεδρικό Ναό τῶν Ἀθηνῶν ἀπό τοὺς Δημητριάδος Γερμανό, Σύρου Ἀθανάσιο καί Κορινθίας Δαμασκηνό.

Τό Φεβρουάριο τοῦ 1923 ἀναλαμβάνει τό ποιμαντικό ἔργο τῆς Μητροπόλεως Κερκύρας καί Παξῶν σέ μία δύσκολη ἱστορικά συγκυρία γιά τό ἔθνος, καθὼς μόλις εἶχε ἐπέλθει ἡ Μικρασιατική καταστροφή. Εἶχε συνεπῶς νά ἀντιμετωπίσει ἓνα μεγάλο ὄγκο προβλημάτων. Ὁργάνωση ἐνοριῶν, τακτοποίηση οἰκονομικῶν τῆς Μητροπόλεως, ἀναβίωση καί διεύρυνση τοῦ ἔργου τῆς φι-

λελεήμονος ἐταιρείας, «Ἅγιος Σπυρίδων», καθὼς καί ἀνάπτυξη δράσεως γιά ἀποτελεσματική ἐπούλωση τῶν κοινωνικῶν πληγῶν καί ἀνακούφιση τῶν φτωχῶν οἰκογενειῶν. Μαζί μέ ὅλα αὐτά ἔπρεπε νά ἀντιμετωπίσει καί τὰ προβλήματα τῶν προσφύγων· χιλιάδες ἀπό τοὺς ὁποίους εἶχαν καταφύγει καί στήν Κέρκυρα.

Ἔτσι τό ἔργο του γίνεται ἐκ τῶν πραγμάτων τρισυπόστατο· κατά πρῶτον, φιλανθρωπικό - κοινωνικό - ἐκπαιδευτικό, ἀφ' ἑτέρου πνευματικό καί κατά τρίτο λόγο διεκκλησιαστικό ἀφοῦ στήν Κέρκυρα ὑπῆρχαν περίπου τέσσερεις χιλιάδες Ρωμαιοκαθολικοί καί Ἀρμένιοι. Ἀπό τό σημεῖο αὐτό ξεκίνησε νά ζεῖ τό πρόβλημα τοῦ σχίσματος μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν καί τίς συνέπειες αὐτοῦ στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων. Κάνει τό πρῶτο οἰκουμενικό του πέταγμα περνώντας στήν Ἀδριατική γιά νά ἐπισκεφθεῖ πρῶτος τόν ἐκεῖ Ἰταλό ἐπίσκοπο.

Ὁ Κερκύρας Ἀθηναγόρας ἀνοίγεται καί πρὸς τοὺς Προτεστάντες, ἐπιζητώντας τήν ἐπαφή καί τή γνωριμία μέ ἡγετικές προσω-

πικότητες τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου τῆς Δύσεως. ἔχοντας εὐλογήσει τὴν ἵδρυση στὴν Κέρκυρα τοῦ παραρτήματος τῆς Χ.Α.Ν. (Υ.Μ.Σ.Α.), λαμβάνει μέρος καὶ στοῖς διεθνέσι συνέδριοις τῆς ὁργανώσεως στοῖς Helsinki τῆς Φινλανδίας τὸ 1926, ὅπως ἐπίσης καὶ στοῖς Ζ' συνέδριοι τῶν Ἀγγλικανῶν στοῖς Λάμπεθ Πάλας τὸν Ἰούλιο τοῦ 1930. Κατὰ τὸν Καθηγητὴ Δεληκωστόπουλο, «ὅσο τὸ ὄραμα τῆς Δύσεως καὶ ἂν σαγηνεύει τὸν μέγαλον ἄνδρα, αὐτὸς ἴσταται σταθερῶς ἐπὶ τοῦ ὀρθοδόξου ἐδάφους. Τοῦτο ἀποτελεῖ πραγματικότητα ἢ ὅποια διήκει διὰ μέσου ὁλοκλήρου τοῦ βίου του. Ἡ συμμετοχὴ του στὴν συνελθοῦσα στοῖς Ἁγίοις Ὁρος προκαταρκτικῇ ἐπιτροπῇ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τὸν Ἰούνιο τοῦ 1930 καὶ μάλιστα ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς γραμματεῖς τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελεῖ ἀψευδῆ μαρτυρίαν γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἀθηναγόρα γιὰ τὰ συζητηθέντα ἐκεῖ θέματα, τὰ ὅποια ἀνεδιπλώθησαν κατὰ τίς δεκαετίες οἱ ὅποιοι ἀκολούθησαν».

Τὴν ἴδια περίοδο ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς ὑφίσταται σοβαρά προβλήματα ἀπὸ

τὸν ἐθνικὸν διχασμόν. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο ἀναζητεῖ τὸν κατάλληλον ποιμέναρχην γιὰ νὰ ἀναλάβει τίς εὐθύνες τῆς ἐπιλύσεως τῶν. Ἐτσι στίς 13 Αὐγούστου τοῦ 1930 ὁ Μητροπολίτης Κερκύρας καὶ Παξῶν Ἀθηναγόρας ἐκλέγεται, ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς.

δ) Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς (1930-1948)

Ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος ἔφθασε στὴν Κωνσταντινούπολιν στίς 9 Νοεμβρίου τοῦ 1930. Στίς 11 Νοεμβρίου κλήθηκε καὶ παρέστη σέ συνεδρίασιν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Ὁ Πατριάρχης Φώτιος τοῦ εἶπε μεταξύ ἄλλων, «ἔχοντες δὲ ὑπ' ὅψιν τὰ ὄντως ἐξαιρετικὰ προσόντα τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος, τὸ ἀδιάβλητον ἦθος, τὸν ἀποστολικὸν ζῆλον, τὴν ἄκραν ἀφοσίωσιν αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν λαμπράν μέχρι τοῦδε εἰς ἔργα πίστεως καὶ ἀγάπης σταδιοδρομίαν

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας
μέ τόν Πρόεδρο τῆς Ἀμερικῆς Χάρυ Τρούμαν (1949).

αὐτῆς, πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι ἐν τῷ
προσώπῳ τῆς ὑμετέρας Ἱερότητας εὕρομεν
τόν δόκιμον πηδαλιούχον τῆς ἐν Ἀμερικῇ
Ἐκκλησίας».

Στήν Ἀμερική ἀπό τήν Ἀθήνα ἔφθασε
στίς 24 Φεβρουαρίου τοῦ 1931, ὅπου δύο
μέρες ἀργότερα ἔγινε ἡ ἐνθρόνισή του στόν
Ἅγιο Ἐλευθέριο τῆς Νέας Ὑόρκης.

Ὁ Ἀθηναγόρας ἀμέσως σχεδόν συνέ-
ταξε πρόχειρο σχέδιο Καταστατικοῦ Χάρ-
του, πού υπέβαλε τόσο στό Οἰκουμενικό
Πατριαρχεῖο ὅσο καί στήν Ἑλληνική Κυ-
βέρνηση, γιά νά ἀποτελέσει τή βάση γιά τό
νέο ἀπό 22 ἄρθρα, «Σύνταγμα διοικήσεως
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς Βορείου
καί Νοτίου», πού ἐπικυρώθηκε ἀπό τό
Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο στίς 10 Ἰανουα-
ρίου τοῦ 1931.

Ὁ Ἀθηναγόρας ἄρχισε συστηματική ἐπί-
σκεψη σέ κάθε μία Κοινότητα. Κατόρθωσε
νά μονοιάσει τό ποιμνίό του ἀπό τόν ἐθνικό
διχασμό, ἀλλά καί νά αὐξήσει τίς Κοινότη-
τες τῆς Ἐπαρχίας του. Στούς κληρικούς ὁ

Ἀθηναγόρας συμπεριφέρθηκε μέ ἀγάπη καί κατανόηση· τοὺς ἔδωσε νά καταλάβουν ὅτι ὡς μέλη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀνήκουν στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, πού αὐτός ὁ ἴδιος σεβόταν βαθύτατα. Νωρίς διεῖδε ὅτι χωρίς μορφωμένους κληρικούς μέ διπλή παιδεία, ἑλληνική καί ἀμερικανική, τό ἔργο του θά ἦταν πολύ δύσκολο. Γι' αὐτό καί ἵδρυσε τό 1937 τή Θεολογική Σχολή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἀπό τό 1943 ἔθεσε τίς βάσεις τῆς μόνιμης Ἐπιτροπῆς τῶν κανονικῶν ὀρθοδόξων ἀρχιερέων. Διοργάνωσε ἡμερήσια καί ἀπογευματινά σχολεῖα καί προσπάθησε νά ἐμφυσήσει σέ ὅλους τήν ἀγάπη γιά τήν Ἑλληνική γλῶσσα καί τόν ἑλληνικό πολιτισμό. Ἰδρυσε τό 1944 τήν Ἀκαδημία τοῦ Ἁγίου Βασιλείου στό Garrison τῆς Νέας Ὑόρκης, προκειμένου οἱ δασκάλες, οἱ καθηγήτριες καί οἱ γραμματεῖς τῶν Κοινοτήτων νά ἐκπαιδεύονται στήν ἑλληνική γλῶσσα. Ὁργάνωσε συστηματικά τά Κατηχητικά Σχολεῖα καί παράλληλα ἵδρυσε ὀρφανοτροφεῖο.

Ὁ Ἀθηναγόρας εἶχε ἀναμφιβόλως τή σπάνια ἱκανότητα νά προσελκύει τό ἐνδιαφέρον καί τό σεβασμό τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας καί στή συνέχεια νά θέτει τή σχέση αὐτή στήν ὑπηρεσία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἄλλωστε εἶναι γνωστό ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Ἀθηναγόρα ὁ Λευκός Οἶκος καί τό Καπιτώλιο, ἀνοιξαν τίς πύλες τους στόν Ἀρχιεπίσκοπο τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καί εἶναι πασίγνωστη ἡ ἱστορική φιλία τοῦ Ἀθηναγόρα μέ τοὺς προέδρους, τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, Φράγκλιν Ρούσβελτ καί Χάρυ Τρούμαν. Ἀπό Ἀμερικῆς ὁ Ἀθηναγόρας κατά τό χρονικό διάστημα ἀπό τό 1940 μέχρι τό 1947, ἀπέστειλε τρόφιμα, φάρμακα, εἶδη ἱματισμοῦ κ.ἄ. ἀξίας ἄνω τῶν 20 ἑκατομμυρίων δολαρίων πρὸς τοὺς δοκιμαζομένους ἀδελφούς τῆς Ἑλλάδας, σῶζοντας μέ τόν τρόπο αὐτό πάρα πολύ κόσμο ἀπὸ τό θάνατο τῆς ἀσιτίας καί τῶν ἀσθενειῶν.

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας
φέροντας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ στέμμα
τοῦ Νικηφόρου Φωκά

**ε) Ἀρχιεπίσκοπος
Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικός
Πατριάρχης (1948-1972)**

Μετά ἀπὸ τὴν, ἐξαναγκαστική θά λέγαμε, παραίτηση τοῦ Πατριάρχου Μαξίμου Ε΄ στίς 18 Ὀκτωβρίου τοῦ 1948, ὁ Ἀθηναγόρας ἐξελέγη, Πατριάρχης, τὴν 1η Νοεμβρίου 1948 ἀπὸ τὴν Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὁ νέος Πατριάρχης θεώρησε καλὸ νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸ ποιμνίό του στὴν Ἀμερική. Ἀναχώρησε ἀεροπορικῶς ἀπὸ τὴν Ἀμερική μετὰ ἀπὸ τρεῖς μῆνες περίπου, δηλαδή τὴν Κυριακή 23 Ἰανουαρίου τοῦ 1949. Ἐμείνε γιὰ λίγο στὸ Παρίσι καὶ τὴν Τετάρτη 26 Ἰανουαρίου ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἔφθανε στὴν Κωνσταντινούπολη.

Κατὰ τὸν ἀπὸ Μύρων, Γέροντα Ἐφέσου Χρυσόστομο, «Ἡ ἐκλογή του δὲν ὑπῆρξε εὐκολος, οὔτε ἄνευ ἀντιγνωμιῶν καὶ ἀντιδράσεων. Ἐκεῖνος ἐγνώριζε τοῦτο. Καὶ ἦτο φυσικόν νὰ ἀντιδράσῃ, μὲ τὴν σειρὰ του, εἰς

Ο Πατριάρχης Ἀθηνῶν, με τόν Γέροντα Χαλκηδόνος Μελίτωνα, μετά τήν εἰς Ἐπίσκοπο Ἐλαίας χειροτονία τοῦ μετέπειτα Πατριάρχου Δημητρίου (9 Αὐγούστου 1964).

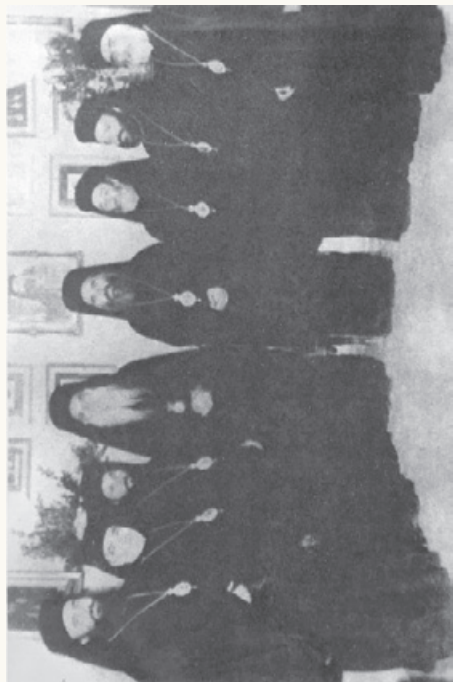
μίαν πρώτην περίοδον. Ἀλλά δέν ἐπέμεινεν. Γνωρίζω καλῶς, ὅτι δέν θά ἐπετύγχανεν εἰς τάς ἀναλαμβανομένας πατριαρχικάς εὐθύνας ἐάν ἔμενεν ἀμετακίνητος εἰς τόν ἄγονον χώρον τῶν ἀντιδράσεων καί ἐάν δέν ἐδείκνυε πίστιν εἰς τούς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ξένοι καί ἄγνωστοι ἕως χθές πρός αὐτόν, θά ἀπέβαινον οἱ «ἰδιοί» του, οἱ «ἰδικοί» του, κυρίως ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅτι ἐκεῖνος καί ἐκεῖνοι θά ἦσαν ἐξ ἴσου ὑποχρεωμένοι νά ἀντιμετωπίσουν ἀπό κοινοῦ τάς αὐτάς εὐθύνas, τά αὐτά προβλήματα, τάς αὐτάς ἀγωγίας».

Τέσσερις ἦταν οἱ κύριοι στόχοι καί ἐπιδιώξεις τοῦ Πρωθυεράρχου τῆς ἐκκλησιαστικῆς Βασιλεύουσας. 1) Ἡ ἀναδιοργάνωση τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Κων/πόλεως καί τῶν Μητροπόλεων τῆς Διασποράς. 2) Ἡ διασφάλιση τῆς ἐσωτερικῆς ἐνότητας καί τῆς πραγματικῆς συνεργασίας τῶν Ὁρθοδόξων ἐκκλησιῶν σέ Πανορθόδοξο ἐπίπεδο. 3) Ἡ δημιουργία κλίματος ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, σεβασμοῦ καί συνεργασίας μέ τίς Χριστιανικές Ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολῆς καί τῆς

Δύσης, μέ ἀπώτερο σκοπό τήν ἀπό κοινοῦ ἀξιοποίηση καί διάδοση τοῦ Εὐαγγελικοῦ μηνύματος. 4) Ἡ εἰρηνική συμβίωση τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου καί τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου μέσα ἀπό τή συγκρότηση διμερῶν καί πολυμερῶν ὁμοσπονδιῶν καί ομάδων ἐργασίας, οἱ ὁποῖες θά προωθοῦσαν τό ἀνθρωπιστικό ἰδεῶδες, τήν φιλειρηνική πολιτική, τήν ἄρση τῶν κοινωνικῶν ἀδικιῶν καί τήν διαθρησκειακή προσέγγιση.

Στό πλαίσιο τῆς πνευματικῆς του διακοινίας ἔχομε τήν ἀπό Ἰουνίου 1951 ἔκδοση τῆς ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδας «Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας». Τό 1951 ἐπανιδρύεται τό Πατριαρχικό Τυπογραφεῖο, τό ὁποῖο ἐκδίδει μαζί μέ τήν παραπάνω ἐφημερίδα καί τό περιοδικό «Ὁρθοδοξία».

Ἐπί Πατριαρχίας Ἀθηναγόρα Α' ἀναγνωρίσθηκαν μέ Κανονική Πράξη τῆς Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου οἱ Ἅγιοι, Νικόδημος Ἀγιορείτης, Κοσμᾶς Αἰτωλός, Νεκτᾶριος Πενταπόλεως, Ἀρσένιος ὁ Πάριος, Ραφαήλ, Νικόλαος καί

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας μέ τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης (1963).

Πατριαρχίας του ἔγινε δύο φορές ἡ καθα-
γίαση τοῦ ἁγίου Μύρου τό 1951 καί τό 1960.

Ὁ Ἀθηναγόρας ἱδρυσε ἐπίσης: 1) Τό 1965, τό Πατριαρχικό Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, μέ Πατριαρχικό καί Συνοδικό Σι-
γίλλιο στήν Ἱερά Πατριαρχική καί Σταυρο-
πηγιακή Μονή τῶν Βλατάδων τῆς Θεσσα-
λονίκης τό ὁποῖο ἐκδίδε τό ἐπιστημονικό
περιοδικό «Κληρονομία», καί τίς σειρές
«Ἀνάλεκτα Βλατάδων», «Θεολογικά Δοκί-
μια», «Θεολογικά Μελετήματα», «Φῶς Πα-
τέρων», «Λειτουργικά Βλατάδων». Στό πα-
τριαρχικό ἱδρυμα ἔχει συγκεντρωθεῖ ἕνας
λαμπρός Κατάλογος Ἑλληνικῶν Χειρογρά-
φων. Ἐπίσης ἐπανεκδίδει τήν «Ἐκκλησια-
στική Ἀλήθεια» τό «Νέος Ποιμήν» καί τήν
«Ὁρθοδοξία». Ἐπὶ Ἀθηναγόρου ιδρύθηκε
ἐπίσης τό Ὁρθόδοξο Κέντρο τοῦ Οἰκουμε-
νικοῦ Πατριαρχείου στό Chambesy τῆς Γε-
νεύης στήν Ἑλβετία, μέ τόν Τόμο τοῦ 1966,
τό ὁποῖο ἐκδίδει τίς περιοδικές ἐκδόσεις,
«Ἐπίσκεψις», «Συνοδικά» καί «Θεολογικαί
Μελέται» καί τέλος ιδρύθηκε τό 1968 ἡ
Ὁρθόδοξη Ἀκαδημία τῆς Κρήτης, στό Κο-

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας μέ τόν Ἐπίσκοπο Ἀρκαδίας
Τιμόθεο, τόν μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης
στό Ἡράκλειο (1963).

Ο Πατριάρχης Ἀθηναγόρας
σὴν Κρήτη. Προσκύνημα
σὸν Ἅγιο Γεώργιο Σελινάρι (1963).

λυμπάρι Χανίων, στήν Μητρόπολη Κισάμου καί Σελίνου μέ τή μέριμνα τοῦ μακαριστοῦ Κισάμου Εἰρηναίου Γαλανάκη καί Γενικό Διευθυντή τόν Δρ. Ἀλέξανδρο Παπαδερό.

Ἐπί τῆς Πατριαρχίας Ἀθηναγόρου τό 1961 ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης ἀπέκτησε τό νέο Καταστατικό τῆς Χάρτη· οἱ ἐπισκοπές τῆς τό 1962 ὀνομάσθηκαν Μητροπόλεις· ὁ δέ Μητροπολίτης Κρήτης Εὐγένιος μέ τήν ἀπό 28ης Φεβρουαρίου τοῦ 1967 ἀπόφαση τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὀνομάσθηκε Ἀρχιεπίσκοπος.

Στήν Εὐρώπη τό 1972 οἱ Ἐπισκοπές τῆς Αὐτονόμου Ἐκκλησίας τῆς Φινλανδίας ὀνομάσθηκαν Μητροπόλεις. Ἡ Μητρόπολη Θυατείρων, μέ δικαιοδοσία σ' ὁλόκληρη τήν Εὐρώπη, ὀνομάσθηκε Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων καί ἀπό τό 1968 Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας. Τό 1963 ἰδρύθηκαν οἱ τρεῖς Μητροπόλεις Γαλλίας, Γερμανίας καί Αὐστρίας, ἐνῶ τό 1969 ἰδρύθηκαν οἱ Μητροπόλεις Σουηδίας καί Βελ-

Ο Πατριάρχης Ἀθηναγόρας
στήν Κρήτη. Ἐπίσκεψη
στήν Γεράπετρα (1963).

γίου. Στήν Αὐστραλία τό 1959 ἡ Μητρό-
πολη Αὐστραλίας καί Νέας Ζηλανδίας ὀνο-
μάσθηκε Ἀρχιεπισκοπή καί τό 1970 ἡ Νέα
Ζηλανδία ἀποσπάστηκε ἀπό τήν Ἀρχιεπι-
σκοπή Αὐστραλίας γενόμενη Μητρόπολη.

**στ) Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης
Ἀθηναγόρας
καί ἡ ἐνότητα τῶν ὀρθοδόξων**

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθηναγόρας
ἀντιλαμβανόμενος τίς σύγχρονες συνθήκες
πού διαμορφώθηκαν μετά τούς δύο παγκο-
σμίους πολέμους καί τή χάραξη νέων
ἐθνικῶν συνόρων καί ὀραματιζόμενος, ἀπό
τόν λόγο τοῦ Εὐαγγελίου, «ἵνα πάντες ἔν
ᾧσιν», ἐργάστηκε καί προώθησε τίς διορ-
θόδοξες καί τίς διαχριστιανικές σχέσεις, ὅσο
κανεῖς ἄλλον πρὶν ἀπό αὐτόν.

Συγκεκριμένα στόν διορθόδοξο τομέα
ἐργάστηκε ἐντατικά γιά τή σύγκληση τῶν
Πανορθόδοξων Διασκέψεων, οἱ ὁποῖες
ἀργότερα ἔθεσαν ὡς ἀπώτερο σκοπό τή
σύγκληση τῆς «Ἀγίας καί Μεγάλης Συνό-

δου», ή όποία έγινε μετά από πολλά χρόνια και μέ πολλούς κόπους τό 2016 υπό την προεδρία του μεγάλου Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου Α΄ στη νήσο της Κρήτης. Για τό λόγο αυτό τον Φεβρουάριο του 1951 ό Πατριάρχης Αθηναγόρας απέστειλε Έγκύκλια Πατριαρχικά Γράμματα προς τούς Μακαριωτάτους Πατριάρχες και τούς Προέδρους τών Όρθοδόξων Αυτόκεφάλων Έκκλησιών ανακοινώνοντας τό ζωτικότατης σημασίας θέμα για την Όρθόδοξη Έκκλησία, δηλαδή τό ζήτημα της σύγκλησης της Πανορθόδοξης Διάσκεψης.

Η Ίερή Πορεία του Οικουμενικού Πατριάρχη Αθηναγόρα περί τά τέλη του 1959 προς τά άρχαία Όρθόδοξα Πατριαρχεία της Ανατολής, έγένετο για νά προετοιμαστεί όσο τό δυνατόν καλύτερα τό κλίμα για μία επιτυχημένη και αποδοτική Πανορθόδοξη Διάσκεψη.

Αποκορύφωμα αυτών τών επίσημων επισκέψεων και επαφών μεταξύ τών Όρθοδόξων Έκκλησιών απέτέλεσε ή επίσκεψη στό Οικουμενικό Πατριαρχείο του Πατριάρχη

Μόσχας Άλεξίου τον Δεκέμβριο του 1960, μία επίσκεψη την όποία ό Οικουμενικός Πατριάρχης δέν μπόρεσε νά ανταποδώσει για διάφορους λόγους παρά την βαθιά του επιθυμία. Η επίσκεψη αυτή υπήρξε ιστορικής σημασίας και σπουδαιότητας και είχε μεγάλη απήχηση στό διορθόδοξο, αλλά και στό διαχριστιανικό κόσμο, καθώς συνέβαλε στην εξομάλυνση τών σχέσεων μεταξύ του Οικουμενικού Πατριαρχείου και τών Όρθοδόξων Έκκλησιών της Πολωνίας και της Τσεχοσλοβακίας. Επίσης αποκαταστάθηκαν και οι σχέσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου μέ τό Πατριαρχείο Σόφιας και πάσης Βουλγαρίας. Έπειτα από παράκληση της Βουλγαρικής Έκκλησίας, μέ απόφαση της Αγίας και Ίερās Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αναγνωρίστηκε τον Ίουλίου του 1961 τό Πατριαρχείο Βουλγαρίας.

Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας τό 1963 επισκέφθηκε τό Άγιον Όρος μέ την εύκαιρία της Χιλιετηρίδας και ήγήθηκε έορταστικών έκδηλώσεων. Στη συνέχεια επισκέφθηκε την Αρχιεπισκοπή Αθηνών, τίς Μητροπόλεις

τῶν Δωδεκανήσων καί τήν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης. Τό 1967 ἐπισκέφθηκε τίς Ἐκκλησίες τῆς Σερβίας, Ρουμανίας καί Βουλγαρίας. Ἐπίσης τό 1969 ἐπισκέφθηκε τή Βουλγαρία, ὅπου προΐστατο τῶν τελετῶν γιά τά 1100 χρόνια ἀπό τό θάνατο τοῦ ἁγίου Κυρίλλου.

Μεταξύ τῆς 24ης Σεπτεμβρίου καί τῆς 1ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1961 πραγματοποιήθηκε ἡ Α΄ Πανορθόδοξος διάσκεψη, στή Ρόδο, καί καταρτίστηκε ὁ θεματικός Κατάλογος τῆς μελλούσης Προσυνόδου, προτείνοντας ἰδιαίτερα τήν καλλιέργεια φιλικῶν σχέσεων μέ τίς Ἀντί-Χαλκηδόνιες (ἤ ἀλλιῶς τίς λεγόμενες Ἀρχαίες Ἀνατολικές Ἐκκλησίες ἤ τίς Πρό-Χαλκηδόνιες Ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολῆς).

Μετά τή σύγκληση τῆς Α΄ Πανορθόδοξου Διασκέψεως τό 1961, στή Ρόδο, ἀκολούθησε ἡ Β΄ τό 1963 καί ἡ Γ΄ Πανορθόδοξη Διάσκεψη τό 1965, πού ἐπίσης ἔλαβαν χώρα στή Ρόδο. Στή Β΄ Πανορθόδοξη Διάσκεψη προτάθηκε ἡ ἔναρξη, μέ τήν Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία τοῦ ἐπίσημου θεολο-

Ο Πατριάρχης Ἀθηναγόρας μέ τόν Μέγα Ἀρχιδιάκονο καί νῦν Μητροπολίτη Πέργης Εὐάγγελο καί τόν νῦν Πρωτοπρεσβύτερο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Γεώργιο Τσέτση.

γικοῦ διαλόγου «ἐπί ἴσοις ὁροις καί ἐν πνεύματι ἀγάπης».

Ἡ Δ' Πανορθόδοξη Διάσκεψη συγκλήθηκε ἀπό τίς 8 μέχρι τίς 15 Ἰουνίου τοῦ 1968 στό Chambesy τῆς Ἑλβετίας ἀποφασίζοντας νά τεθεῖ σάν κύριος στόχος καί ἄμεση ἐπιδίωξη ἡ σύγκληση τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ἁγίας Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἀλλά καί ἡ λήψη τῆς ἀπόφασης γιά τήν ἔναρξη τοῦ ἐπίσημου θεολογικοῦ διαλόγου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μέ τίς Ἀντί-χαλκηδόνιες Ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολῆς. Τέλος ἐπὶ τῆς Πατριαρχίας Ἀθηναγόρα συνεκλήθη ἐπίσης στό Chambesy ἀπό τίς 16 μέχρι τίς 28 Ἰουλίου τοῦ 1971 ἡ Α' Διορθόδοξη Προπαρασκευαστική Ἐπιτροπὴ τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου. Τὸν Ἰανουάριο του 1964 ὁ Πατριάρχης θά συναντηθεῖ στά Ἱεροσόλυμα μέ τόν Πάπα Παῦλο Στ'. Τό ἐπόμενο ἔτος 1965, θά γίνει στήν Κωνσταντινούπολη ἡ ἄρση τῶν ἀναθεμάτων τοῦ 1054.

Κατά τόν Παναγιώτη Χρήστου, «*Δύο εἶναι τὰ μεγάλα ἐπιτεύγματα τοῦ Πατριάρχου*

Ἡ συνάντηση τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθιναγόρα
μέ τόν Πάπα Παῦλο ΣΤ΄ στά Ἱεροσόλυμα
(Ἰανουάριος 1964).

Ἀθιναγόρα. Τό πρῶτον· ὅτι κατέστησε τόν Οἰκουμενικόν Θρόνον συντονιστικόν κέντρον τῆς ἐπὶ τῶν μεγάλων κοινῶν προβλημάτων, δραστηριότητος ὅλων τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν... Τό δεύτερον· ὅτι ἔφερε ἐκ νέου εἰς ἐπαφήν τήν ὀρθόδοξον μέ τήν ρωμαιοκαθολικήν Ἐκκλησίαν».

**δ) Ὁ Νέας Ρώμης Ἀθιναγόρας
ὡς εἰρηνοποιός καί ὁραματιστής
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Χριστιανισμοῦ**

Ὁ κύριος λόγος γιά τόν ὁποῖο ὁ μακαριστός Πατριάρχης Ἀθιναγόρας ὑπῆρξε ἔνθερμος ὑποστηρικτής τοῦ διαχριστιανικοῦ διαλόγου ἦταν τό γεγονός ὅτι εἶχε βιώσει ὁ ἴδιος βαθιά μέσα του τό μίσος μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, μέ τίς ἐθνοκτονίες καί τίς ἐθνοκαθάρσεις τοῦ προηγούμενου αἰῶνος. Εἶχε δεῖ ὁ Ἀθιναγόρας, ὅπως ἀναφέρει ὁ π. Αὐγουστίνος Μπαῖραχτάρης, μέ τά μάτια του τά δεινά τοῦ πολέμου, τήν ὑποτίμηση τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, τῆς ζωῆς, ἀλλά καί τήν ἀδυναμία τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Η επίσκεψη του Τούρκου Προβυπουργού Μεντερές στο Φανάρι (1952).

νισμού νά πραγματώσει τήν ἐντολή τοῦ Κυρίου, «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους». Ἐβλεπε τοὺς κληρικούς ὅλων τῶν δογμάτων νά συνοδεύουν τοὺς στρατοὺς τους χωρίς νά μποροῦν νά μετριάσουν τή βία, γιατί ἦταν οἱ ἴδιοι μέτοχοι τῆς μισαλλοδοξίας καί κοινωνοί τῶν σχισμάτων καί τῶν διαιρέσεων. Αὐτά τὰ στοιχεῖα τόν ἔκαναν ταπεινό μόνομο διάκονο τοῦ Θεοῦ καί τῆς ἀγάπης τοῦ συνανθρώπου. Ἐπίσης πίστευε ὅτι ἡ Ἐκκλησία καλεῖται κάθε φορά ν' ἀνανεώνει τή μορφή μέ τήν ὁποία αὐτή ὀφείλει νά ἐκφράζεται καί νά συντονίζει τόν στοχασμό της πάντοτε σέ σχέση μέ τήν κοινωνία. Ἐπιπλέον εἶχε βαθιά πεποίθηση ὅτι οἱ πολιτικές σκοπιμότητες καί τὰ συμφέροντα τῶν δομῶν τοῦ ἱερατείου ὅλων τῶν πλευρῶν, ἀλλά καί ἡ ἐγωιστική αὐτοπεποίθηση καί οἷση γιά τήν κατοχή, γνώση, κατανόηση καί διαχείριση τῆς «ἀλήθειας», ἦταν οἱ αἰτίες πίσω ἀπό τὰ χριστιανικά σχίσματα. Ὅσο περισσότερο προωθοῦσε τήν ἀδελφοποιῖα μεταξύ τῶν Χριστιανῶν, τόσο ἀντιλαμβανόταν ὅτι μέ τοὺς ἀσπασμούς καί τὰ

ἐπίσημα ἀνακοινωθέντα δέν εἶναι δυνατόν ν' ἀρθοῦν τά σχίσματα. Ὅπως ἀντίστοιχα καί οἱ διαιρέσεις δέν προέρχονται ἀπό τίς βούλλες καί τά διατάγματα, ἀλλά ἀπό τήν ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπινου παράγοντα νά κατανοήσῃ τό μυστήριό τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, καί μέσα ἀπό τήν ἐνσάρκωση τοῦ Χριστοῦ νά βιώσῃ τό ἀποκαλυπτικό μυστήριό τοῦ Κυρίου μας.

Ὁ Ἀθηναγόρας ἐπιδίωξε τήν ἔξοδο ἀπό τήν ἀπομόνωση καί τήν ἐκκλησιαστική αὐτάρκεια, ἀναζητώντας ἕνα στέρεο ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου θά ἦταν δυνατόν, χάριτι Θεοῦ, νά θεμελιωθεῖ ἡ ἀδιαίρετος Ἐκκλησία, καθὼς εἶχε τήν πεποίθηση ὅτι μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν τά ἐνοῦντα στοιχεῖα ἦταν περισσότερα ἀπό τά χωρίζοντα. Ὅμως ἡ πλειοψηφία τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου δέν μποροῦσε νά ἀντιληφθεῖ τή δυναμικότητα τῆς σκέψης τοῦ ἀνδρός καί τό χαρισματικό τοῦ πράγματος.

η) Χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα

Τό κείμενό μας γιά τόν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, ὁλοκληρώνουμε παραθέτοντας ἰδιαίτερα γνωρίσματα τοῦ χαρακτήρα του. Προκειμένου νά περιγράψουμε, νά προσεγγίσουμε καί νά ψηλαφίσουμε ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα, ἐπιλέξαμε ἀποσπάσματα ἀπό τό κείμενο τοῦ μακαριστοῦ Μύρων Χρυσοστόμου, μετέπειτα Γέροντος Ἐφέσου, τόν ὁποῖο πολλάκις ἀκούσαμε νά ἀναφέρεται στόν ἀοίδιμο Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, μέ ρεαλισμό, ἀκρίβεια, θαυμασμό ἀλλά καί καλοπροαίρετη κριτική διάθεση. Σ' αὐτή τήν ὀπτική κινεῖται ἡ σκέψη συνόλου αὐτοῦ τοῦ κειμένου πού ἔχει τόν τίτλο, «Ἀθηναγόρας ὁ Πατριάρχης· μία μορφή, μία ἀνάμνηση», στό ὁποῖο παραθέτουμε χωρία μέ δικούς μας τίτλους γιά τόν εἰρηνοποιό καί διορατικό Πατριάρχη.

Ἡ πίστη τοῦ Ἀθηναγόρα στόν Θεό

«Αὕτη ὑπῆρξε πίστις ἀπλή, σχεδόν παιδική,

ἀλλ' ἐν τούτῳ καὶ ἀπολύτως πλουσία εἰς τὰς καθ' ἡμέραν ἐκφάνσεις καὶ ἐκδηλώσεις της· πίστις ἐξωτερικευομένη ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς εὐγλώττου ἐκείνης τακτικῆς καθημερινῆς προσευχῆς, τῆς ὁποίας μάρτυρες ἦσαν οἱ ἐσωκατάκοιλοι κληρικοὶ τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς. Οὗτοι ἔβλεπον καθημερινῶς τὸν Πατριάρχην των νὰ κατέρχεται, ἐν ὥρᾳ νυκτός, εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναόν, νὰ ἀνάπτη τὰ ἀπλᾶ κεριὰ του· ἔλεγε ἐνώπιον τῶν εἰκόνων τῆς Παμμακαρίστου καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, «ἓνα διὰ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν μοι Ἐκκλησίαν...ἓνα διὰ τοὺς ὑποφέροντας πιστοὺς μας...ἓνα διὰ τοὺς νεκροὺς μου...ἓνα δι' ἐμαυτόν...»· καὶ κατόπιν τὸν παρηκολούθουν διαλεγόμενον τοῦτ' αὐτὸ μέ τὸν Θεόν. Νομίζω ὅτι ἡ τοιαύτη πίστις του εἰς τὸν Θεόν εἶχε διαστάσεις θεολογικὰς βαθείας, διότι ἐκάλυπτε κατὰ ἓνα ἰδιότυπον τρόπον πολλοὺς θεολογικοὺς «χώρους» τῆς ψυχῆς καὶ τῆς συνειδήσεώς του, αὐτοῦ ὁ ὁποῖος - ὡς μετὰ στόμφου ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ - οὐδόλως ἦτο καὶ οὐδέποτε ὑπῆρξε «θεολόγος» ἐν τῇ κυριολεξίᾳ τοῦ ὅρου...».

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἐπίστευεν, ἀλλ' εἶπομεν, ἐπίστευε κατὰ τὸν ἴδιον αὐτοῦ τρόπον. Ἐπίστευεν εἰς τὴν Παναγίαν, εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν Ἁγίων, εἰς τὴν ἀποστολικότητα τῆς Ἐκκλησίας του - ὅλως ἰδιαιτέρως, καὶ θὰ ἔλεγον, μετὰ φανατισμοῦ - εἰς τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν, ἣν ἔφερε καὶ ἦτις τὸν συνέδεεν ἀδιακόπως πρὸς τὴν ἄλυσιν τῶν προκατόχων του συνεπισκόπων· ἐπίστευεν εἰς τὴν μέλλουσάν ζωὴν».

Ἡ συμπεριφορά του Πατριάρχῃ μέ τούς συνομιλητές

«Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἐγνώριζε καλῶς νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἐπιβλητικὴν μορφήν του ἐπὶ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν συνειδήσεων ὅλων ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐπλησίαζον, ἐγνώριζον καὶ ἔζων αὐτόν ἐκ τοῦ ἐγγύς. Ἡ μορφή του ἦτο ἐπιβλητικὴ καὶ ἀνεπανάληπτος ὅχι μόνον κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ πατριαρχικὰ καὶ βιβλικὰ χαρακτηριστικά της, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν ἐσωτερικῶν γνωρισμάτων της. Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἐπεβάλλετο διὰ

παντός τρόπου εἰς τό περιβάλλον του, τοῦτο δέ διότι ὠμίλει ἀπ' εὐθείας εἰς τάς καρδίας. Ὅ,τι ἔλεγεν ἀντεκατόπτριζεν ὄχι μόνον τάς σκέψεις καί τάς διαθέσεις του, τάς πρωτοβουλίας καί τούς ὀραματισμούς του, τάς ἀγωνίας καί τάς μεταπτώσεις του - αἱ ὁποῖαι δέν ἦσαν ὀλίγαι -, ἀλλ' «ἐπληττεν» ἀπ' εὐθείας, ὅτε μέν καί συνηθέστερον ἀπαλῶς καί ἡδέως, ὅτε δέ καί μέ μίαν κυριαρχημένην βιαιότητα, τόν συνομιλητήν καί ἐπεδίωκε νά δημιουργήσῃ τήν ἀπαραίτητον ἐπαφήν καί συνταύτισιν τῶν ὧσων ἐκεῖνος ἐστοχάζετο πρὸς ὅσα ὁ συνομιλητής του ἡσθάνετο, μέ ἀπώτερον πάντοτε σκοπόν νά ὠθήσῃ τόν διάλογον πρὸς ὅσον τό δυνατόν περισσότερον εὐρύν καί ποικίλον κύκλον ἐννοιῶν καί σκέψεων.

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ὠμίλει πρὸς ὅλους δι' ὅλα. Ἡρμῆνευε, πολλάκις κατὰ τόν ἀπόλυτα ἰδικόν του τρόπον, τό παρελθόν καί ἀνέμενε ἀνάλογον ἀξιολόγησιν τούτου καί ἀπό τόν συνομιλητήν του. Ὑπεγράμμιζε, πάντοτε ἔντονα καί ἐλπιδοφόρα, τό μέλλον, μέ τήν βεβαιότητα ὅτι μόνον ὑπό μίαν τοιαύτην

προοπτικήν - καί εἰς τάς πλέον ἀπέλπιδας ἀκόμη καταστάσεις θά καθίστατο δυνατή ἡ ὑπερπήδησις τοῦ παρόντος, τοῦ στενοτέρου ὅσον καί τοῦ εὐρυτέρου, τοῦ ἀμέσως πατριαρχικοῦ καί ὀρθοδόξου παρόντος, ὅσον καί τοῦ πλατύτερου διαχριστιανικοῦ καί παγκοσμίου παρόντος, τοῦ τόσοσιν στυγνοῦ πολυτάκτικου ἀποδειχθέντος κατὰ τήν μακράν πατριαρχίαν του.

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἦτο ἀναμφιβόλως τολμηρὸς ἐκτιμητὴς τοῦ παρόντος, καί μόνον οὕτως ἀπέβαινε αἰσιοδοξότερος εἰς τάς προβλέψεις του διὰ τό μέλλον».

Ἡ ἀτομικὴ ζωὴ τοῦ Πατριάρχου

«Εἰς τήν ἀτομικήν του ζωὴν ὑπῆρξεν ὁπωςδήποτε αὐστηρὸς καί λιτός. Αὐστηρὸς καί λιτός ἰδίᾳ πρὸς ἑαυτόν. Κατὰ τὰ ἄλλα, εὐρύς εἰς τάς περί ἀνθρώπου ἀντιλήψεις του, εὐρύς εἰς τό ἐπιδεικνύειν κατανόησιν πρὸς τάς δυσκολίας, ἀκόμη δέ καί πρὸς τάς ἀδυναμίας τῶν ἄλλων, δέν συνεχώρει εὐκόλως εἰς ἑαυτόν ὅ,τι ἦτο ἔξω τῶν πεποιθήσεων του ἢ ἔξω

τῶν περί καθήκοντος, ἐργατικότητος, εὐθύνης κλπ. ἀντιλήψεων, ἅς εἶχε, ἢ ἔξω τῆς ἔννοιαις τοῦ νενομισμένου, τοῦ ἐπιβαλλομένου κλπ...

Πάντως ὅ,τι ἐνεποίει ἐντύπωσιν περισσότερον παντός ἄλλου ἦτο ἡ λιτότης τοῦ βίου του, ἣτις ἤρχετο εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἄκρως ἐπιβλητικὸν παράστημά του καὶ τὴν βιβλικὴν μορφήν του».

Ἡ σχέση του μέ τήν παράδοση τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς

«Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἡσθάνετο ἑαυτὸν ὑποτεταγμένον -κατά τινα τρόπον- πρὸς ὅ,τι ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ καλεῖται «παραδοσιακόν» καὶ «κατεστημένον».

Εἶναι δύσκολον νά παραδεχθῇ τις τοιαύτην ὑποταγὴν εἰς τὸν Πατριάρχην Ἀθηναγόραν. Γενικῶς εἰπεῖν δὲν ἐπεθύμει ποσῶς νά παραδεχθῇ τὸν δεσμευτικὸν καὶ περιοριστικὸν χαρακτῆρα τῆς παραδόσεως, τοῦ παραδεδομένου, τῶν «παραδόσεων», τῶν πιέσεων τοῦ κατεστημένου καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ

πρωτοκόλλου, ἐν τῇ στενῇ ἐννοίᾳ τοῦ πράγματος, καὶ ἐν μιᾷ λέξει παντός ὅπερ ἦτο «παραδοσιαρχικόν» ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ ζωῇ. Καὶ ἴσως τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ πλευρὰ ἡ περισσότερον παρεξηγηθεῖσα παρ' αὐτῷ, ἥδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπισκοπικῆς καὶ εἶτα καὶ τῆς πατριαρχικῆς σταδιοδρομίας του.

Εἶναι δύσκολον νά λεχθῇ ὅ,τιδὴποτε ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, διότι ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, ὁ ὁποῖος ἐκινήθη ἀδέσμευτος ἀπὸ πλείστας ὅσας ἐκ τῶν στενοτήτων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κατεστημένου, ἢ καὶ αὐτῶν τῶν ἐπὶ μέρους κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἔμεινε μέχρι σχολαστικότητος πιστός εἰς παραδοσιακὰς λεπτομερείας, τὰς ὁποίας ἄλλος ἀσφαλῶς δέν θά εἶχε προσέξει. Διό καὶ ἀνεπιφυλάκτως λέγω, ὅτι εἶναι αὐτὸ τοῦτο δύσκολον νά ἐξηγηθῶσιν ὠρισμένα γεγονότα καὶ ὠρισμένα λεπτομέρειαι παρ' αὐτῷ.

Ὅπωςδὴποτε ὁμως θά ὁμολογηθῇ ὅτι ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἦτο καὶ ἔμεινε Πατριάρχης αὐστηρός καὶ λιτός. Ἐξῆσεν ἐν πάσῃ δυνατῇ λιτότητι καὶ ἀπέθανεν ἐν αὐστηρᾷ ἀπλότητι».

*Ρωμιές τῆς Πόλης θρηνοῦν στό Βαλουκλή
τόν Πατριάρχη καί Παπποῦ τοῦ Γένους.*

Ὁ Πατριάρχης τὰ δύο τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του ἄρχισε νά παρουσιάζει σημεῖα μεγάλης κατάπτωσης. Τό καλοκαίρι τοῦ 1972, ὅπως συνήθιζε, ἐφησύχαζε στά ιδιαίτερα Πατριαρχικά δώματα τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος τῆς Χάλκης. Τήν Πέμπτη 29 Ἰουνίου 1972, «*ὑπέστη, κατά τό ἱατρικό ἀνακοινωθέν, συνεπεία ὀλισθήματος, κάταγμα τοῦ δεξιοῦ ἀυχένος τοῦ μηροῦ*». Στό νοσοκομεῖο τόν ἐπισκέφτηκε ὁ τότε Ἀρχιμανδρίτης (νῦν Οἰκουμενικός Πατριάρχης) Βαρθολομαῖος μαζί μέ τόν Τριτεύοντα διάκονο Κύριλλο, προκειμένου νά λάβουν τήν εὐχή του. «*Ἡ εὐχή τῆς Παναγίας μαζί σου, παιδί μου*», ἦταν τὰ τελευταῖα λόγια του ἀοίδιμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηνᾶγορα πρός τόν μελλοντικό συνεχιστή καί διάδοχο τοῦ πνεύματος καί τοῦ ἔργου του στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Τήν ἐπομένη μεταφέρθηκε στό νοσοκομεῖο Βαλουκλῆ, ὅπου καί παρέδωσε τό πνεῦμα αὐτοῦ ἥρεμα τήν Πέμπτη 6 Ἰουλίου 1972. Μετά ἀπό πηδαλιουχία εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν τοῦ Οἰκου-

μενικοῦ Πατριαρχείου ὁ ἡγούμενος καί ἡγέτης ἀναχώρησε διά τήν αἰωνιότητα, ἀκολουθώντας τόν προκατόχου του Μάξιμο Ε΄, ὁ ὁποῖος ἐξεδήμησε τήν 1^η Ἰανουαρίου 1972. χτύπησαν καί πάλι πένθημα οἱ καμπάνες τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ.

Τήν Τρίτη 11 Ἰουλίου 1972 ἔγινε ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία του στόν Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἡ σωρός τοῦ μεταστάντος Πατριάρχη μεταφέρθηκε μέ πομπή στήν Μονή τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, ὅπου καί ἐτάφη, κοντά στούς τάφους ἄλλων πρό αὐτοῦ Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν.

Ο Γέρων Χαλκηδόνης Μελίτων με τόν Αρχιμανδρίτη, νύν Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο πρό τοῦ σκηνώματος τοῦ Ἀθηναγόρα στόν τάφο (11 Ἰουλίου 1972).

ΠΑΣΧΑ 1972

Τό ἀφιέρωμά μας στόν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα τό ὁλοκληρώνουμε μέ ἕνα ποιητικό κείμενο τοῦ Γέροντος Χαλκηδόνης Μελίτων, πού περιγράφει τό τελευταῖο του Πάσχα τό 1972·

«Ἐνῶ ἀπό τούς χορούς ἐξεχύνετο εἰς τήν κατάνυξιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τό «Κύματι θαλάσσης», αἰφνης ἕνας σιγανός ψίθυρος ἀκούσθηκε στό ἐκκλησίασμα, «ὁ Πατριάρχης!». Τότε ἐστράφηκα ἀπό τόν θρόνον καί εἶδα τό μοναδικό θέαμα, τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχη Ἀθηναγόραν νά εἰσέρχεται εἰς τόν Ναόν ἀπό τήν μικράν πύλην τοῦ δεξιοῦ κλίτους καί νά προχωρῇ ἄργά, μέσα στό σκίῳφως τοῦ Ναοῦ, πρὸς τό Ἱερόν Βῆμα. Μέ τό ράσο Του καί τό ἐπανωκαλύμανχό Του μόνον. Χωρίς ράβδο καί κανένα ἄλλο Πατριαρχικό διάσημο. Μιά κολώνα λίγο γερμένη, κατάμαυρη ἀπ' τα περάσματα τῆς ἱστορίας καί τῶν ἀνέμων, μέ δύο μονάχα λευκά στολίδια - μόνη πολυτέλεια -, τή λευκή γενειάδα καί τή λευκή πασχαλινή λαμπάδα στό χέρι. Χωρίς ἀκολουθία. Μόνος. Ἐρχό-

ταν από τό κελλί Του εἰς τήν καθέδραν Του νά ἰδῇ Ἀνάστασιν καί νά λειτουργηθῇ.

Καί ὅταν ἀκούσθηκε τό, «Δεῦτε λάβετε φῶς», ὁ Πατριάρχης ἀπό τό βάθος τοῦ Ἱεροῦ ἐπλησίασε τήν Ὠραία Πύλη καί μαζί μέ τούς πιστούς ἀναψε τήν πασχαλινή λαμπάδα. Μέ τήν λαμπάδα αὐτήν εἰς τό χέρι καί σιγοψάλλοντας, «Τήν ἀνάστασίν σου...», ἀκολούθησε τήν ἀναστάσιμη λιτανεία πίσω ἀπό τούς συνοδικούς λειτουργούς.

Καθώς στεκόταν στήν ἐξέδρα τοῦ Πατριαρχικοῦ αὐλογύρου κρατώντας τήν ἀναμμένη λαμπάδα καί ψάλλοντας τό «Χριστός ἀνέστη» — καί δέν μπορούσε νά ξεχωρίση κανεῖς ἄν ἡ λάμψις τοῦ προσώπου ἐφαίδρυνε τήν λαμπάδα ἢ ἡ λαμπάδα ἐφώτιζε τό πρόσωπο — ἀπεκάλυπτε μίαν μορφήν ἑτέραν. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ὁ ἀρχηγός τῆς Ὁρθοδοξίας, τυλιγμένος ἀπό τό φῶς τῆς Ἀναστάσεως, σάν ἕνας ἀπλός ὀρθόδοξος μοναχός, ὅμως ὁ ἴδιος καί χωρίς κορώνα καί σάκκο. Μόνο μέ τούτη τή διαφορὰ, πῶς Τόν ἔβλεπες νά ἔχη ξεπεράσει τό φράγμα τοῦ μεγάλου καί σεπτοῦ ἀξιώματος. Κάτι ἐπέκεινα

τῆς πατριαρχείας. Μιά παρουσία σάν ἀπό τοιχογραφία ἀρχαίου ναοῦ ἀποσπασμένη πού βιάζεται νά ἐπιστρέψῃ στή μωσαϊκή τῆς διάταξη, σάν ἀπό ἕνα ἄλλης διαστάσεως χῶρο, ἐλθοῦσα τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, πού δέν περιγράφεται, παρά μόνο σέ μιά στιγμή συλλαμβάνεται καί βιοῦται. Ἡ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ. Πέρα ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη, ὁ Γέροντας τῆς ὀρθοδοξίας.

...Ἡ Λειτουργία τοῦ Πάσχα ἐτελείωσεν εἰς τό Πατριαρχεῖον. Ὁ Πατριάρχης καί ὁ πιστοί μαζί κοινώνησαν.

Ὁ Ἀθηναγόρας, ἐν μορφῇ ἑτέρᾳ, μέ ἀναμμένη τή λαμπάδα, ἀναστάσιμος, ἐπιστρέφει στό κελλί Του. Ἡ ὀπτασία χάθηκε ἤρεμα.

Στόν ἄδειο Ναό εὐωδιάζει ἀκόμη τό λιβάνι.

Ἐμπρός στόν Οἰκουμενικό Θρόνο καίει ἀκόμη τό κανδήλι.

Καί στίς φαγωμένες μαρμάρινες πλάκες, ἐπάνω ἀπό τά σβησμένα βήματα γενεῶν, εἶναι σκορπισμένες ἀκόμη οἱ χλωρές δάφνες.

Ὁ Σταυρός τῆς Σταυρώσεως στέκει φυλαγμένος στή δεξιὰ κόγχῃ τοῦ Ἱεροῦ. Χριστός Ἀνέστη!».

*Πάσχα 1972 στο Φανάρι. Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας με
τόν Γέροντα Χαλκηδόνης Μελίτωνα, τόν Νεοκαισαρείας
Χρυσόστομο, τόν Άνέων Νικόλαο, τόν Σάρδεων Μάξιμο.*

1 Δ	† ΠΕΡΙΤΟΜΗ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου
2 Τ	† Σεραφεῖμ Σάρωφ, Σιλβέστρου Ρώμης, Θεαγένους ιερ., Μάρκου Κωφοῦ
3 Τ	Μαλαχίου προφήτου, Γορδίου μάρτυρος, Θωμαΐδος μάρτ. ἐκ Λέσβου
4 Π	Σύναξις τῶν 70 ἀπ., Θεοκτίστου ὁσ., Χρυσάνθου μ., Νικηφόρου Λεπρού ὁσ.
5 Π	Θεοπέμπτου & Θεωνά μ., Συγκλητικής ὁσ., Γρηγορ. ὁσ. ἐν Ἀκριτά (νηστ.)
6 Σ	† ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ (Μ. Ἀγασμός)
7 Κ	† Ἡ Σύναξις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ
8 Δ	Γεωργ. Χοζεβίτου, Δομνίκης ὁσ., Κύρου & Ἀττικοῦ
9 Τ	Παρθένας Ἐδεσσαίας, Πολυνέκτου μάρτ., Εὐστρατίου ὁσ.
10 Τ	Γρηγορίου Νύσσης, Δομετιανοῦ Μελιτινῆς, Μαρκιανοῦ
11 Π	Θεοδοσίου Κοινοβ., Θεοδοσίου Ἀθ., Ἀγατίου, Νικηφόρου Νεομ. ἐκ Κριτσαῶ
12 Π	Τατιανῆς, Εὐθασίας, Μερτίου & Πέτρου μαρτ.
13 Σ	Ἑρμούλου & Στρατονίκου μ., Μαξίμου ὁσ., Συν. Παναγ. Μεσοπαντητισίης
14 Κ	† ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ, Ἁγ. Ἀββάδων ἐν Σινᾷ & Ραῖθῳ, Νίνας ις., Ἀγνῆς μ.
15 Δ	Παύλου τοῦ Θηβαίου, Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου ὁσίου
16 Τ	Προσκύνησις τιμίας ἀλύσεως Ἀπ. Πέτρου, Νικολάου νεομ.
17 Τ	† ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ, Γεωργίου νεομ. ἐν Ἰωαννίνους
18 Π	† Ἀθανασίου & Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας
19 Π	† Μακαρίου Αἰγυπτίου, Μάρκου Εὐγενικοῦ, Ἀρσενίου Κερ.
20 Σ	† Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου, Ζαχαρίου νεομ., Πέτρου τοῦ Τελώνου
21 Κ	† ΙΕ' ΛΟΥΚΑ, Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Ἀγνῆς μαρτ., Μαξίμου Γραικοῦ
22 Δ	† Τιμοθέου Ἀποστ., Αναστασίου Πέρσου, Ἰωσήφ ὁσ. Ἡγιασμένου Κρητός
23 Τ	Διονυσίου ἐν Ὀλύμπῳ, Κλήμεντος Ἀγκύρας, Ἀγαθαγγέλου μ.
24 Τ	Ξένης ὁσίας, Ζωσιμά ὁσ., Βαβύλα ιερομ., Φίλωνος, Νεοφύτου ἐγκλ.
25 Π	† Γρηγορίου Θεολόγου, Αὐξεντίου νεομ., Πουπλίου μ.
26 Π	Ξενοφώντος & Μαρίας ὁσ. & συνοδείας αὐτῶν, Συμεών
27 Σ	Ἀνακ. λειψ. Ἰω. Χρυσοστόμου, Μαρκιανῆς βασ., Δημητρίου νεομ.
28 Κ	† Τελώνου καὶ Φαρισαίου (Ἀρχὴ Τριωδίου), Ἐφραίμ ὁσ. τοῦ Σύρου
29 Δ	Ἀν. λειψ. Ἰγνατ. Θεοφ., Δημητρ. νεομ. Χιοπολ., Ἰγνατίου ὁσ. Σιναΐτ. ἐκ Ρεθ.
30 Τ	† Τριῶν Ἱεραρχῶν, Εὐρεση ἐν Τήνῳ τῆς ἱ. εἰκόνης (1823)
31 Τ	Κύρου & Ἰωάννου Ἀναργύρων, Ἀρσενίου ὁσίου ἐν Πάρῳ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
7	Πράξ. ιθ' 1-8	Ἰωάν. α' 29-34	πλ. β'	Θ'
14	Ἐφεσ. δ' 7-13	Ματθ. δ' 12-17	βαρύς	Ι'
21	Α' Τιμ. δ' 9-15	Λουκ. ιθ' 1-10	πλ. δ'	ΙΑ'
28	Β' Τιμ. γ' 10-15	Λουκ. ιη' 10-14	α'	Α'

Ἀπολυτίκιον Θεοφανείων

Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου Κύριε
 ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερώθη προσκύνησις,
 τοῦ γὰρ Γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει σοι,
 ἀγαπητὸν σε Υἱὸν ὀνομάζουσα·
 καὶ τὸ Πνεῦμα, ἐν εἵδει περιστερᾶς,
 ἐβεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές.
 Ὁ ἐπιφανείς Χριστέ ὁ Θεός,
 καὶ τὸν κόσμον φωτίσας, δόξα σοι.

1	Π	Τρύφωνος μάρτ., Περπετούας μ., Ἀναστασίου νεομ. ἐκ Ναυπλίου
2	Π	† ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ , Ἀγαθοδώρου, Ὀρδάνου νεομ.
3	Σ	Συμεών τοῦ Θεοδόχου, Ἄννης Προφ., Σταματίου, Ἰωάννου
4	Κ	† ΤΟΥ ΑΣΗΤΟΥ , Ἰσιδ. Πηλουσ., Ἀβραμίου ἱερομ., Νικολ. Στουδίτ. ὁμ.
5	Δ	Ἀγάθης μάρτυρος, Θεοδοσίου ἐν Σκοπέλῳ, Πολυεύκτου ἱερομ.
6	Τ	Βουκόλου Σμύρνης, Φωτίου ΚΠόλεως τοῦ μεγάλου, Νόννης & Ἀνθούσας
7	Τ	Παρθενίου ἐπ. Λαμψάκου, Λουκά ὁσ. ἐν Στεριρίῳ, Γεωργίου Νεομ. Διβόλη
8	Π	Θεοδώρου Στρατηλάτου, Ζαχαρίου Προφήτου, Μακαρίου Πάφου
9	Π	† Νικηφόρου μ., Μαρκέλλου Σικελίας, Παγκρατίου Ταυρομενίας μ.
10	Σ	† ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ , Χαραλάμπ. ἱερομ., Ζήνωνος ὁσ., Ἀναστασίου Ἱεροσ.
11	Κ	† ΑΠΟΚΡΕΩ , Βλασίου Σεβαστείας ἱερομ., Θεοδώρας Αὐγούστας
12	Δ	Μελετίου ἐπισκ. Ἀντιοχείας, Χρήστου νεομ. κηπουροῦ, Ἀντωνίου
13	Τ	Ἀκύλα & Πρισκίλλης ἀπ., Μαρτινιανοῦ ὁσ., Εὐλογίου Ἀλεξ.
14	Τ	Αὐξεντίου, Μάρωνος ὁσ., Νικολάου νεομ. Κορινθ., Γεωργίου Μυτιλήνης
15	Π	Ὀνησίμου ἀπ., Ἀνθίμου ἐν Χίῳ, Ἰωάννου νεομ. ἐκ Χαλάστρας
16	Π	Παμφίλου μάρτ., Φλαβιανῷ ΚΠόλεως, Μαρουθᾷ ὁσ. ἐπισκ.
17	Σ	Θεοδ. Τήρωνος, Μαρκανοῦ & Πουλχερίας βασιλ., Θεοδ. Βυζαντίου
18	Κ	† ΤΥΡΙΝΗΣ , Λέοντος Πάπα Ρώμης, Ἀγαπητοῦ Σιναιῶν, Παρηγορίου μ.
19	Δ	† ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ (ἀρχὴ νηστείας Μ. Σαρακοστής), Φιλοθέης Ἀθην.
20	Τ	Λέοντος Κατάνης, Ἀγάθωνος Πάπα Ρώμης, Εὐτροπίου
21	Τ	Τιμοθέου ὁσίου, Εὐσταθίου Ἀντιοχείας
22	Π	Εὐρεσις λειψ. τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίῳ μ., Θαλασσίῳ & Λιμναίῳ
23	Π	† Α΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Πολυκάρπου Σμύρνης, Γοργονίας ὁσ., Δαμιανῷ
24	Σ	† Α΄ & Β΄ εὐρ. Τ. Κεφ. Αγ. Ἰωάν. Προδρόμου, θ. κολλύβων Αγ. Θεοδ. Τήρ.
25	Κ	† Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ὁρθοδοξίας), Ταρασίου ΚΠόλεως, Ρηγίνου ἱερομ.
26	Δ	† Φωτεινῆς μ. & Ἰσαποστόλου τῆς Σαμαρείτιδος, Πορφυρίου Ἰζζης
27	Τ	Προκοπίου Δεκαπολίτου, Γελασίου μ., Στεφάνου γηροκόμου
28	Τ	Βασιλείου ὁσ. ὁμολογητοῦ, Κυράνης νεομ., Κασσιανῷ ὁσ.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Α΄ Κορ. ζ΄ 12-20	Λουκ. ιε΄ 11-32	β΄	Β΄
11	Α΄ Κορ. η΄ 8 - θ΄ 2	Ματθ. κε΄ 31-46	γ΄	Γ΄
18	Ρωμ. ιγ΄ 11 - ιδ΄ 4	Ματθ. ζ΄ 14-21	δ΄	Δ΄
25	Έβρ. ια΄ 24-26, 32-40	Ἰωάν. α΄ 44-52	πλ. α΄	Ε΄

Ἀπολυτίκιον
Ὑπαπαντῆς τοῦ Σωτῆρος

Χαῖρε, κεχαριτωμένη Θεοτόκε Παρθένε· ἐκ σοῦ γάρ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, φωτίζων τοὺς ἐν σκότει. Εὐφραίνου καὶ σὺ, Πρεσβῦτα δίκαιε, δεξάμενος ἐν ἀγκάλαις, τὸν ἐλευθερωτὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, χαριζόμενον ἡμῖν καὶ τὴν Ἀνάστασιν.

1	Π	Εὐδοκίας ὅς., Παρασκευῆ νεομ., Ἀντωνίνης, Μαρκέλλου
2	Π	† Β' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Νικολάου Πλανᾶ ὅς., Ἡσυχίου μαρ., Εὐθαλίας
3	Σ	Ἰωὴλ προφ., Βασιλίσκου, Θεοδωρίτου, Εὐτροπίου, Κλεονίκου
4	Κ	† Β' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Γρ. Παλαμά), Γεωργίου Ραβάνης, Γερασίου
5	Δ	Μάρκου ὅς. Ἀθηναίου, Γεωργίου νεομ. ἐκ Ραβάνης, Ἀρχελάου
6	Τ	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτ., Εὐρεσς Τιμ. Σταυροῦ
7	Τ	Λαυρεντίου ὅς. Μεγάρων, Εὐγενίου ἱερομ., Ἐφραίμ, Βασιλέως
8	Π	† Θεοφυλάκτου Νικομηδείας ὅς. , Παύλου ὁμολ., Ἑρμοῦ ἀποστ.
9	Π	† Γ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Ἀγ. 40 Μαρτ. ἐν Σεβαστείᾳ, Οὐρπασ. καὶ ἐτέρων 6 μ.
10	Σ	Κοδράτου Κορίνθου, Ἀναστασίας τῆς Πατρικίας
11	Κ	† Γ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Σταυροπροσκυνήσεως), Σωφρονίου Ἱεροσ., Θαλλοῦ
12	Δ	Θεοφάνους ὁμολ., Συμεῶν Ν. Θεολόγου, Γρηγορίου Διαλ.
13	Τ	Νικηφόρου ΚΠόλεως, Πουπλίου Ἀθηνῶν ἱερομ., Ὑπομονῆς ὅς.
14	Τ	Βενεδίκτου ὁσίου, Εὐσχήμονος ἐπισκ. Λαμπάκου
15	Π	Ἀγαπίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μ., Ἀριστοβούλου, Μανουὴλ νεομ. Κρητός
16	Π	† Δ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Χριστοδούλου ὅς. ἐν Πάτμῳ Σαβίνου, Ἰουλιανοῦ μ.
17	Σ	Ἀλεξίου ἀνθρ. τοῦ Θεοῦ, Θεοστηρίκτου ὅς. ὁμολ., Παύλου ὁσίου. Κρητός
18	Κ	† Δ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ἰωάννου Κλίμακος), Κυρίλλου Ἱεροσολ., Τροφίμου
19	Δ	Χρυσάνθου & Δαρείας, Κλαυδίου μάρτυρος
20	Τ	† Μύρωνος νεομ. ἐξ Ἡρακλ., Τῶν ἐν Ἀγ. Σάββα ἀν. ὅς. Πατέρων (γὰρ. ὁ Μ. Κανών)
21	Τ	† ΜΕΓΑΣ ΚΑΝΩΝ , Θωμᾶ ΚΠόλεως, Ἰακώβου ὅς. ὁμολ., Μιχαὴλ Εὐνρτ.
22	Π	Βασιλείου ἱερομ., Καλλινίκης μάρτ., Εὐθυμίου νεομ. ἐκ Δημητσάνης
23	Π	† ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ , Νίκωνος & 199 μαθ. μ., Λουκᾶ νεομ., Δομετίου
24	Σ	Ἀρτέμονος Σελευκείας, Παρθενίου Γ' Κων/πόλεως
25	Κ	† Ε' ΝΗΣΤΕΙΩΝ, ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Ἑθν. Ἑορτή), Ὁσ. Μαρίας Αἰγ.
26	Δ	Σύναξις Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, Στεφάνου ὁμολογητοῦ
27	Τ	Ματρώνης τῆς ἐν Θεσ/νίκῃ, Λυδίας μαρτ., Παύλου Κορίνθου
28	Τ	Παρίωνος τοῦ νέου, Ἡρωδίωνος ἐκ τῶν Ο' ἀποστ.
29	Π	Σάββα ἐν Καλύμνῳ, Μάρκου Ἀρεθουσίαν
30	Π	† Ἰωάννου ὅς. τῆς Κλίμακος, Ζαχαρίου, Εὐβούλης
31	Σ	† ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ , Ὑπατίου ἐπισκ. Γαγγῶν, Θεοφίλου μάρτυρος Κρητός

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΜΑΡΤΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Ἐβρ. α' 10 - β' 3	Μᾶρκ. β' 1-12	πλ. β'	ΣΤ'
11	Ἐβρ. δ' 14 - ε' 6	Μᾶρκ. η' 34 - θ' 1	βαρύς	Ζ'
18	Ἐβρ. ζ' 13-20	Μᾶρκ. θ' 17-31	πλ. δ'	Η'
25	Ἐβρ. β' 11-18	Λουκ. α' 24-38	α'	Λουκ. α' 39-49, 56

Ἀπολυτίκιον Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου

Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον,
καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος Μυστηρίου ἡ φανέρωσις·
ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται,
καὶ Γαβριὴλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται.
Διὸ καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ τῇ Θεοτόκῳ βοήσωμεν·
Χαῖρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ.

1 K	† ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ, Ὁσ. Μαρίας Αἰγυπτ., Μακ. ὁμ., Γεροντ. & Βασιλείδου μ.
2 Δ	† Μ. ΔΕΥΤΕΡΑ, Ἰωσήφ Παγκάλου, Τίτου ὁσ. θαυμ., Θεοδώρας
3 T	† Μ. ΤΡΙΤΗ, Τῶν δέκα παρθένων, Ἰωσήφ Ὑμνογράφου
4 T	† Μ. ΤΕΤΑΡΤΗ, Τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον, Θεωνά ἀρχιεπ. Θεσ/νίκης
5 Π	† Μ. ΠΕΜΠΤΗ, Ὁ Μυστικός Δεῖπνος, Ζωίλου μάρτ. Διοδώρου
6 Π	† Μ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, Τὰ Ἅγια Πάθη τοῦ Κυρίου, Γρηγορίου Σιναΐτου
7 Σ	† Μ. ΣΑΒΒΑΤΟΝ, Ἡ εἰς Ἄδου καθ. τοῦ Κυρίου, Γεωργ. ὁσ. Μυτλ., Γερασ. Βυζ.
8 K	† ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ, Ἡ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
9 Δ	† Δευτέρα Διακαινησίμου, Εὐψυχίου μάρτ., Βαδίου ὁσ. σὺν 7 μαθητῶν
10 T	† Ραφαήλ, Νικολ. & Εἰρήνη, Ἰωσήφ Παγκ., Γρηγ. Ε', Ἀν. θαύμ. Ἀγ. Μηνᾶ 1826
11 T	† Νικάνδρου ὁσ. μυροβλ. ἐκ Ριζοκάστρ. Καστελλιανῶν, Ἀντίπα Περγάμου
12 Π	Ἀνθούσης ὁσ., Ἀκακίου Κανσοκαλιβίτου, Παρίου ὁμολογ.
13 Π	† ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ, Μαρτίνου ἐπισκόπου Ρώμης
14 Σ	Θωμαΐδος μάρτ., Ἀριστάρχου καὶ Πούδης ἀποστόλων
15 K	† ΤΟΥ ΘΩΜΑ, Λεωνίδου ἐπισκ. Ἀθηνῶν, Κρήσκεντος
16 Δ	Ἀγάπης, Εἰρήνης, Χιονίας μαρτύρων
17 T	Μακαρίου Κορίνθου, Σάββα ἐν Καλύμνῳ, Συμεῶν ἱερομ.
18 T	Κυρίλλου Κων/πόλεως, Ἰωάννου ὁσίου
19 Π	Παφνουτίου ἱερομ., Ἀγαθαγγέλου Ἐσφιγμενίτου, Τρύφωνος ἀρχ. ΚΠόλεως
20 Π	Ζαχαρίου ἀποστ., Ἀθανασίου ὁσ. Μ. Μετεώρου, Θεοδώρου Τριχινᾶ ὁσ.
21 Σ	Ἀναστασίου Σιναΐτου, Ἰανουαρίου ἱερομ.
22 K	† ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ, Θεοδώρ. Συκεώτου, Ναθαναήλ ἀπ., Νεάρχου μ.
23 Δ	† Γεωργίου μεγαλομάρτ. τοῦ Τροπαιοφόρου, Γεωργίου νεομ. ἐκ Κύπρου
24 T	Ἐλισάβετ ὁσ., Σάββα, Δούκα νεομ. Μυτλ., Νικολάου νεομ. Μαγνησίας
25 T	† Μάρκου Εὐαγγελιστοῦ, Μακεδονίου, Νίκης μ.
26 Π	Βασιλέως ἐπ. Ἀμασειας, Γλαφύρας μάρτ., Ἰούστας μάρτ.
27 Π	Συμεῶν ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων
28 Σ	Τῶν ἐν Κυζίκῳ 9 μαρτύρων, Θεόγνιδος, Μέμνονος ὁσίου
29 K	† ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ, Ἰάσονος καὶ Σωσιπ. ἐκ τῶν 70 ἀπ., Κερκύρας μ.
30 Δ	Ἰακώβου ἀπ., Δονάτου Εὐροίας, Κλήμεντος ὁσίου

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Φιλip. δ' 4-9	Ἰωάν. ιβ' 1-18	-	Ματθ. κα' 1-11, 15-17
8	Πράξ. α' 1-8	Ἰωάν. α' 1-17	-	Β'
15	Πράξ. ε' 12-20	Ἰωάν. κ' 19-31	-	Α'
22	Πράξ. ζ' 1-7	Μάρκ. ιε' 43 - ις' 8	β'	Δ'
29	Πράξ. θ' 32-42	Ἰωάν. ε' 1-15	γ'	Ε'

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.

1	T	Τερεμίου προφήτου, Εὐθυμίου ἐκ Δημητσάνης, Μαρίας νεομ. ἐκ Φουρνής
2	T	† ΜΕΣΟΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ , Ανακομιδῇ λειψάνων Μεγάλου Ἀθανασίου
3	Π	Τιμοθέου καὶ Μαύρας, Πέτρου ἐπισκόπου Ἀγκύρας
4	Π	Πελαγίας μάρτ., Ἰλαρίου ὁσ. θαυμ., Ἀθανασίου Κορίνθου
5	Σ	† Εἰρήνης μεγαλομ. , Ἐφραίμ θαυματουργοῦ, Εὐθυμίου ἐπ. Μαδύτων
6	K	† ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΪΤΙΔΟΣ, Ἰωβ τοῦ Δικαίου & Πολυάθλου, Σεραφεῖμ ὁσ.
7	Δ	Τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος Τιμίου Σταυροῦ
8	T	† Ἰωάννου Θεολόγου & Εὐαγγελ. , Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου
9	T	Ἡσαίου πρ., Χριστοφόρου μεγαλομ., Νικολάου ἐν Βουνένεις
10	Π	Σίμωνος ἀποστόλου τοῦ Ζηλωτοῦ, Λαυρεντίου ὁσίου
11	Π	Κυρίλλου & Μεθοδίου ἱσαπ., Ἀργυρίου Ἐπανομίτου, Μουκίου
12	Σ	† Ἐπιφανίου Κύπρου, Γερμανοῦ ΚΠόλεως, Θεοδώρου ὁσ. ἐν Κυθήροις
13	K	† ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ, Γλυκερ., Εὐθυμ. ἱβ., Σεργ. ὁμ., Ἐπ. Τ. Κάρας Ἀπ. Τίτου
14	Δ	† Ἰσιδώρου Χίου, Θεράποντος Κύπρου ἱερομ., Λεοντίου Πατρ. Ἱεροσολ.
15	T	Παχωμίου ὁσίου, Ἀχιλλίου Λαρίσης, Μάρκου νεομ. Κρητός
16	T	Θεοδώρου τοῦ ἡγιασμ., Γεωργίου Μυτιλήνης ὁμολ., ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΠΑΣΧΑ
17	Π	† ΑΝΑΔΗΨΕΩΣ , Ἀνδρονίκου & Ἰουνίας ἀπ., Ἀθαν. Χριστιανουπόλ.
18	Π	Διονυσίου, Ἀνδρέου, Παύλου, Χριστίνης, Ἡρακλείου
19	Σ	† Μελχισεδέκ ἐπ. Κισσάμου , Πατρικίου Προύσ., Μενάνδρου & Πολυαίνου μ.
20	K	† ΤΟΝ ΑΓ. 318 ΠΑΤΕΡΩΝ, Θαλλελαίου μ., Ἀνδίας Φίλιπ., Νικήτα Χίου
21	Δ	† Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τῶν Ἰσαποστόλων
22	T	Δημητρίου & Παύλου νεομ. Τριπόλεως, Βασιλίσκου μαρτ.
23	T	Μιχαὴλ Συνάδων, Συνεσίου ἐπισκ., Μαρίας μυροφ. Κλωπᾶ
24	Π	Συμεῶν ὁσ. ἐν θαυμαστῷ ὄρει, Μελετίου μάρτυρος
25	Π	† Η Γ' Εὐρεσις Τιμίας κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου
26	Σ	† ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΩΝ , Κάρπου & Ἀλφαίου ἐκ τῶν Ο' Ἀπ., Ἀλεξ. Δερβίση
27	K	† ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ, Ἰωάν. Ρώσου ὁμ., Ἑλλαδίου ἱερομ., Θεράπ. ἱερομ.
28	Δ	† ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ , Εὐτυχοῦς ἐπ. Μελιτινῆς
29	T	Θεοδοσίας παρθενομάρτ., Ὑπομονῆς ὁσ., Ἀλεξάνδρου
30	T	Ἰσαακίου ὁσ., Ἑμμελείας ἀγ. μητρός Μ. Βασιλείου
31	Π	Ἑρμείου μάρτ., Εὐσεβίου μάρτ., Εὐσταθίου Κων/λεως

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΜΑΪΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
6	Πράξ. ια' 19-30	Ἰωάν. δ' 5-42	δ'	Ζ'
13	Πράξ. ις' 16-34	Ἰωάν. θ' 1-38	πλ. α'	Η'
20	Πράξ. κ' 16-18, 28-36	Ἰωάν. ιζ' 1-13	πλ. β'	Ι'
27	Πράξ. β' 1-11	Ἰωάν. ζ' 37-52, η' 12	-	Ἰωάν. κ' 19-23

Ἀπολυτίκιον Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος

Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, χαροποιήσας τοὺς Μαθητάς, τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· βεβαιωθέντων αὐτῶν διὰ τῆς εὐλογίας, ὅτι σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

1 Π	Ιουστίνου φιλοσόφου μάρτ., Χαρίτωνος, Θεσπεσίου όμολ.
2 Σ	Νικηφόρου ΚΠόλεως, Κων/νου νεομ. έξ Άγαρηνών
3 Κ	† Α' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ, Ιωσήφ Θεοσ/νίκης
4 Δ	† Μητροφάνους ΚΠόλεως, Μάρθας & Μαρίας άδελ. Λαζάρου (άρχή νηστείας)
5 Τ	Δωροθέου έπισκ. Τύρου, Νικάνδρου μεγαλομ., Γοργίου
6 Τ	Ήλარიόνος όσ. τοῦ νέου, Αττάλου όσ. θαυματ., Γελασίου μαρτ.
7 Π	Θεοδότου ιερομ. Άγκύρας, Ζηναΐδος, Σεβαστιανής όσ. Παναγή Μπασιά
8 Π	Ανακομιδή λειψάνων Θεοδώρου Στρατηλάτου, Καλλιόπης μ.
9 Σ	Άνανίου μ., Όρέστου & Ροδιάνος, Κυρίλλου Άλεξανδρ., 5 Καν. Παρθένων
10 Κ	† Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ Άλεξάνδρου & Άντωνίνης μ., Τιμοθ. Προύσης ιερομ.
11 Δ	† Βαρθολομαίου & Βαρνάβα άπ., Παναγίας Άξιόν'Εστιν, Λουκά Συμφερ.
12 Τ	Όνουφρίου όσιου, Πέτρου τοῦ έν Άθω
13 Τ	Άκυλίνης μάρτυρος, Διοδώρου μάρτ., Άννης & Ιωάννου μαρτ.
14 Π	Έλισσαιου προφ., Νήφωνος όσ., Μεθοδίου ΚΠόλεως, Κυρίλλου Γορτύνης
15 Π	Αμώς πρ., Ίερωνύμου όσ., Αύγουστίνου Ίπώνος, Μόνικας
16 Σ	Τύχωνος & Μνημονίου Άμαθοῦντος Κύπρ., Μάρκου Άπολλωνιάδος
17 Κ	† Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Μανουήλ, Σαβέλ, Ισμαήλ μαρτ., Ισαύρου διακόνου
18 Δ	Λεοντίου Αίγίνης, Υπατίου, Θεοδοῦλου, Αϊθερίου
19 Τ	Ιούδα άπ., Παΐσιου όσ. τοῦ μεγάλου, Άσυγκρίτου ιερομ.
20 Τ	Μεθοδίου έπισκ. Πατάρων, Νικολάου Καβάσιλα
21 Π	Ιουλιανού μάρτ., Τερεντίου ιερομ., Νικήτα νεομ. Νισυρίου
22 Π	Εὐσεβίου έπ. Σαμοσάτων, Ζήνωνος & Ζηνά μ., Γαλακτίωνος μ.
23 Σ	Γερασίου νεομ. Έπ. Κρήτης & σύν αὐτ. (1821-22), Άγριπ. μ., Άριστοκλ. πρ.
24 Κ	† Γενέσιον Ιωάννου Προδρόμου, Άθανασίου τοῦ Παρίου
25 Δ	Φεβρωνίας όσιου., Γεωργ. έξ Άτταλ., Διονυσ. όσ., όσ. Μεθοδ. έν Νιβρύττω
26 Τ	Δαβίδ όσιου έν Θεοσ/νίκη, Ιωάννου έπισκόπου Γοτθίας
27 Τ	Σαμψ. Ξεν., Μαρκίου & Μαρκίας, Ιωάννας μυροφ., Κυρίλ. ΚΠόλεως Λουκάρ.
28 Π	Άν. λειψ. Κύρου & Ιωάν. τών Άναργ., Παύλου όσ. ιατρ., Σεργ. όσ. Μαγίστρ.
29 Π	† ΠΕΤΡΟΥ & ΠΑΥΛΟΥ τών Πρωτοκορυφαίων Αποστόλων
30 Σ	† Σύνάξις τών 12 Αποστόλων, Μιχαήλ νεομ., Μελίτωνος μαρτ.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΙΟΥΝΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
3	Έβρ. ια' 33 - ιβ' 2	Ματθ. ι' 32-33, 37-38, ιθ' 27-30	πλ. δ'	Α'
10	Ρωμ. β' 10-16	Ματθ. δ' 18-23	α'	Β'
17	Ρωμ. ε' 1-10	Ματθ. ζ' 22-33	β'	Γ'
24	Ρωμ. ιγ' 11 - ιδ' 4	Λουκ. α' 1-25, 57-68, 76, 80	γ'	Δ'

Απολυτίκιον Αγίων Αποστόλων Βαρθολομαίου και Βαρνάβα

Θεία όργανα, τοῦ Παρακλήτου,
καί εκφάντορες, τοῦ Θεοῦ Λόγου,
άνεδείχθητε θεόπται Αποστόλοι,
Βαρθολομαίε τών Δώδεκα σύσκηνε,
καί Βαρνάβα ως υἱός παρακλήσεως.
Άλλ' αἰτήσασθε, Χριστόν τόν Θεόν πανεύφημοι,
δωρήσασθαι ήμίν τὸ μέγα έλεος.

1 K	† Ε΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Κοσμά & Δαμιαν, Άναργ., Σύν. πάντ. ἐν Κρήτῃ ἁγίον
2 Δ	Κατάθ. Τίμ. Ἐσθίτος τῆς Θεοτόκου ἐν Βλαχέρν., Σύν. Παναγίας Ὁφρανῆς
3 T	Ἰακίνθου μάρτ., Ἀνατολίου ΚΠόλεως, Γερασίου τοῦ νέου
4 T	† ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΟΥ, Μιχαὴλ Χωνιάτου Ἀθηνῶν
5 Π	Ἀθανασίου ἐν Ἄθῳ, Λαμπαδοῦ ὅσ., Κυπριανοῦ νεομ.
6 Π	Σισύω ὁσίου τοῦ μεγάλου, Λουκίας τῆς Παρθενου. σὺν 24 μ.
7 Σ	† Κυριακῆς μεγαλομ., Θωμᾶ ὁσίου τοῦ ἐν Μαλεῶ
8 K	† ΣΤ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Προκοπίου μεγαλ., Θεοφίλου ὁσ. Μυροβλ. Ζήνχης
9 Δ	† Μεθοδίου Ἐπισκ. Λάμπης, Παγκρατίου ἱερομ., Μιχαὴλ (Πακνανά)
10 T	Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 μαρτ., ὁσ. Παρθενίου & Εὐμενίου ἐν Κρήτῃ
11 T	† Ὁλας ἰσαποστ., Εὐφημίας μεγαλ., Νεκταρίου ὁσίου.
12 Π	Πρόκλου & Ἰλαρίου μ., Παΐσιου ὁσ. Ἁγιορ., ὁσ. Γερασ. Βυζ. & Ἀκακίου νέου
13 Π	Σύναξις Ἀρχαγγ. Γαβριὴλ, Στεφάνου ὁσ. Σαββαΐτου
14 Σ	Ἀκύλα ἀπ., Νικοδ. Ἁγιορ., Πέτρου ἱερομ. Κνωσοῦ, 4 νεομ. Μελισσουργεῖου
15 K	† ΑΓ. 630 ΠΑΤΕΡΩΝ (Δ΄ Οἰκ. Συν.), Κηρύκου & Ἰουλίττης μαρτύρων
16 Δ	Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος, Φαύστου μάρτυρος
17 T	† ΜΑΡΙΝΗΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ, Κλήμεντος ἑπισκ. Ἀχρίδος
18 T	Αἰμιλιανοῦ μάρτ., Ἰακίνθου, Παύλου, Θέης & Οὐαλεντίνης μ.
19 Π	Μακρίνης & Δίου ὁσ., Ἀνακ. λειψάνων Ἀγ. Σεραφεῖμ Σάρωφ
20 Π	† Προφῆτου Ἠλιού τοῦ Θεσβίτου
21 Σ	Ἰωάν. καὶ Συμεών τοῦ Σαλοῦ, Παρθενίου ἐπ. Ἄρτης
22 K	† Η΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Μενελάου ὁσ., Μαρίας Μαγδαλ. Μυροφ., Μαρκέλλης
23 Δ	Φωκά ἱερομ., Ἰεζεκιὴλ πρ., Πελαγίας ὁσ. ἐν Τήνῳ
24 T	Χριστίνης μεγαλομάρτυρος, Θεοφίλου Ζακυνθίου ν., Ἀθναγόρου μάρτ.
25 T	† Η΄ Κοίμησης τῆς Ἀγ. Ἀννης, Εὐπραξίας, Ὀλυμπάδος
26 Π	† Παρασκευῆς ὁσ., Ἐρμούλου ἱερομάρτυρος
27 Π	† Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος καὶ ἱαματικῷ
28 Σ	Προχόρου, Νικάνορος, Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου, Τίμωνος, Παρμενά
29 K	† Θ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Καλλινίκου, Θεοδότῃς μ. & τέκν., Θεοδос. Β΄ μικροῦ
30 Δ	Σίλα, Ἀνδρόνικου, Κρήσκεντος ἐκ τῶν Ὁ΄ ἀποστόλων
31 T	Προεόρτια Πρ. Τ. Σταυροῦ, Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἀρμαθ., Εὐδοκίμου τοῦ δικαίου

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΙΟΥΛΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α΄ Κορ. ιβ΄ 27 - ιγ΄ 8	Ματθ. ιη΄ 28 - θ΄ 1	δ΄	Ε΄
8	Ρωμ. ιβ΄ 6-14	Ματθ. θ΄ 1-8	πλ. α΄	ΣΤ΄
15	Τίτ. γ΄ 8-15	Ματθ. ε΄ 14-19	πλ. β΄	Ζ΄
22	Α΄ Κορ. α΄ 10-17	Ματθ. ιδ΄ 14-22	βαρύς	Η΄
29	Α΄ Κορ. γ΄ 9-17	Ματθ. ιδ΄ 22-34	πλ. δ΄	Θ΄

Ἀπολυτίκιον

Ἁγίου Ἀνδρέου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης
τοῦ Ἱεροσολυμίτου

Ὁρθοδοξίας ὁ φωστήρ,
Ἐκκλησίας τὸ στήριγμα καὶ διδάσκαλε, Ἱεραρχῶν
ἡ καλλονή, τῶν θεολόγων
ὑπέρμαχος ἀπροσμάχητος, Ἀνδρέα σοφέ,
Κρήτης τὸ καύχημα, κήρυξ τῆς χάριτος.
Ἰκέτευε διὰ παντός,
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

1	T	† Η Πρόεδρος τοῦ Τιμίου Σταυροῦ , Ἀγ. Μακαβαίων (ἀρχή νηστείας)
2	Π	Ἀνακομ. λεηρ. Ἀγ. Στεφάνου, Θεοδώρου νεομ. Δαρδανελλίων
3	Π	Φαύστου & Ἰσαακίου, Θεοδώρας τῆς ἐν Θεσ/νίκῃ, Σαλώμης
4	Σ	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδῶν, Εὐδοκίας ὁσίας, Θαθυήλ μαρτ.
5	K	† I' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Εὐσεβίου μ., Νόννης μητρ. Γρ. Θεολ., Εὐγενίου ὁσ.
6	Δ	† Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ (κατάλυσις ἰχθύος)
7	T	Δομετίου ὁσιουμ., Νικάνορος ὁσ. θαυμ., Θεοδός. ὁσ., Ἰωσήφ. ὁσ. Γερωντογιάννη
8	T	Αἰμιλιανοῦ Κυζίκου, Μύρωνος Κρήτης, Τριανταφύλλου νεομ.
9	Π	† Ματθία ἀποστόλου , Ἀγίων 10 μαρτ. ἐν τῇ Χαλκῇ Πύλῃ
10	Π	Λαυρεντίου ἀρχidiaκόνου, Εὐστου πάπα Ρώμης, Ἰπολύτου μάρτ.
11	Σ	Εὐπλου δ., Νήφωνος ΚΠόλεως, Συν. Παναγίας Ἐλεούσης
12	K	† ΙΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Φωτίου & Ἀνικήτ., Παμφίλου & Καπίτ. μ., 12 μ. στρατ.
13	Δ	Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Δωροθέου & Δοσιθέου ὁσίων, Εὐδοκίας βασιλ.
14	T	Μιχαίου προφ., Συμεών Τραπεζουντίου, Μαρκελλου ἱερομ.
15	T	† ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
16	Π	Ἀγ. Μανδηλίου, Διομήδους μ., Τιμοθέου ἐπ. Εὐρίπου
17	Π	Μύρωνος μάρτ., ὁσ. Εὐτυχίου, Εὐτυχιανῶν καὶ Κασσιανῆς
18	Σ	Φλώρου & Λαύρου, Ἀρσενίου ἐν Πάρῳ, νεομ. Ματθαίου Κρητὸς
19	K	† ΙΒ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ἀνδρέου μεγαλομ. Στρατηλ., Θεοφάνους ὁσ.
20	Δ	Σαμουήλ προφ., Ρηγίνου & Ὁρέστου, Θεοχάρους νεομ.
21	T	Θαδδαίου ἀποστ., Βάσσης, Ἀθανασίου ΚΠόλεως Πατελάρου
22	T	Ἀγαθονίκου, Ἀνθούσης & σὺν αὐτῷ μαρτύρων
23	Π	† Ἀπόδ. Κοιμ. Θεοτόκου, Εἰρηναίου Λουγδ., Χαραλάμπους ὁσ. Καλυβιανῆς
24	Π	Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ, Εὐτυχὸς ἱερομάρτυρος
25	Σ	† Τίτου ἀποστόλου Α' Ἐπισκόπου Κρήτης
26	K	† ΙΓ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ἀδριανῶν & Ναταλίας μ., Ἰωάσαφ ὁσ., Τιθήν, Ἀττικῶν
27	Δ	† Φανουρίου Μεγαλομάρτυρος , Ποιμένος ὁσ.
28	T	Μαυσέως ὁσ. τοῦ Αἰθίοπος, Διομήδους, Λαυρεντίου μαρτ.
29	T	† Ἀποτομή τιμίας κεφαλῆς Ἰωάν. Προδρόμου , (Νηστεία)
30	Π	Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου, Παύλου Πατρ. ΚΠόλεως
31	Π	† Κατάθεσις Τιμίας Ζώνης Ὑπεραγίας Θεοτόκου

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΑΥΤΟΥΣΤΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
5	Α' Κορ. δ' 9-16	Ματθ. ιζ' 14-23	α'	Ι'
12	Α' Κορ. θ' 2-12	Ματθ. ιη' 23-25	β'	ΙΑ'
19	Α' Κορ. ιε' 1-11	Ματθ. ιθ' 16-26	γ'	Α'
26	Α' Κορ. ις' 13-24	Ματθ. κα' 33-42	δ'	Β'

Ἀπολυτίκιον
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου

Ἐν τῇ Γεννήσει, τὴν παρθενίαν ἐφύλαξας·
ἐν τῇ Κοιμήσει, τὸν κόσμον οὐ κατέλιπες Θεοτόκε·
μετέστης πρὸς τὴν ζωὴν,
Μήτηρ ὑπάρχουσα τῆς ζωῆς,
καὶ ταῖς πρεσβείαις ταῖς σαῖς λυτρουμένη,
ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

1 Σ	† Ἀρχή τῆς Ἰνδίκτου, Συμεών Στυλίου, Νικολάου ὁσ. Κουρταλιώτου
2 Κ	† ΙΔ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Μάμαντος, Ἰωάν. Νηστεύτ. ΚΠόλεως, Κοσμᾶ ἐρημ.
3 Δ	Ἀνθίμου ἱερομάρτυρος, Θεοκτίστου ὁσ., Θεοδώρου νεομ. Ἀλικαρνασσεύς
4 Τ	Μωϋσέως προφήτου, Βαβύλα ἱερομ., ὁσ. Ἀνθίμου νέου ἀσκ.
5 Τ	Ζαχαρίου & Ἐλισάβετ, Ἀβδαίου ἐπισκόπου Περσίδος
6 Π	Ἀνάμνησις τοῦ ἐν Χώναις θαύματος Ἀρχ. Μιχαήλ, Καλοδόκτης μ.
7 Π	Σώζοντος μάρτ., Κασσιανῆς τῆς ὁμολογ., Εὐψυχίου μάρτ.
8 Σ	† ΤΟ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ, Ἀθανασίου νεομ.
9 Κ	† ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ, Σύν. Θεοπατ. Ἰωακείμ & Ἄννης, Θεοφάνους ὁσ.
10 Δ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας, Νυμφοδώρας μάρτ.
11 Τ	Θεοδώρας ὁσ., Εὐφροσύνου ὁσ. μάγειρ., Εὐανθίας μ., Σύν. Θεοτ. Ἀντιφων.
12 Τ	Αὐτονόμου, Κουρνούτου ἱερομ., Ἰουλιανῷ πρεσβ.
13 Π	† Κορνηλίου ἑκατοντ., Ἀριστείδου φιλοσ., Ἱεροθέου ὁσίου
14 Π	† ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
15 Σ	† Νικήτα μεγαλομ., Φιλοθέου, Βησσαρίωνος Λαρίσης, Συμεών Θεοτ. νίκης
16 Κ	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ, Εὐφροσύνης μεγαλομ., Μελιτινῆς μ., Κασσιανῷ
17 Δ	Σοφίας, Πίστews, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης μαρτύρων
18 Τ	† Εὐμενίου ἐπισκ. Γορτύνης, Ἀριάδνης μάρτυρος
19 Τ	Τροφίμου, Δορυμέδοντος μ., Σαββατίου, Σωσάννης μάρτ.
20 Π	† Εὐσταθίου & συν. αὐτ., Ἰλαρίων. νεομ. Κρητὸς, Ἰωάν. Κρητὸς τοῦ Ξένου
21 Π	Ἰωάν. προφ., Κοδράτου ἀπ., Ἰσαακίου Κύπρου
22 Σ	Φωκά ἱερομ. ἐπ. Σινώπης, Ἰσαάκ & Μαρτίνου, Φωκά κηπουροῦ
23 Κ	† Α' ΛΟΥΚΑ, Σόλληψις Τιμ. Προδρόμου, Ξανθίππης & Πολυξένης
24 Δ	† Παναγίας Μυριδιωτίσσης, Θέκλης ἱσαπ., Σίλουανου ἁθων.
25 Τ	Εὐφροσύνης, Παφνουτίου πατρὸς αὐτῆς, Θεοφίλου ἐπ. Εφέσσου
26 Τ	† Μετὰστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Γεδεών τοῦ δικαίου
27 Π	Καλλιστράτου, Ἀριστάρχου, Ἀκυλίνης νεομ. Ζαγκλιβερινῆς
28 Π	Χαρίτωνος ὁμολ., Αὐξεντίου ὁσ., Νεοφύτου ἐγκλείστου
29 Σ	Κυριακοῦ ὁσ. τοῦ ἀναχωρητοῦ, Μαλαχία ν. ὁσ. Ρόδου, Πετρωνίας μ.
30 Κ	† Β' ΛΟΥΚΑ, Γρηγ. ἐπ. Ἀρμενίας φωτιστοῦ, Στρατονίκου & Μαρδονίου

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Β' Κορ. α' 21 - β' 4	Ματθ. κβ' 2-14	πλ. α'	Γ'
9	Γαλ. ζ' 11-18	Ἰωάν. γ' 13-17	πλ. β'	Δ'
16	Γαλ. β' 16-20	Μάρκ. η' 34 - θ' 1	βαρύς	Ε'
23	Γαλ. δ' 22-27	Λουκ. ε' 1-11	πλ. δ'	ΣΤ'
30	Β' Κορ. θ' 6-11	Λουκ. ζ' 31-36	α'	Ζ'

Ἀπολυτίκιον
Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου

Ἡ Γέννησίς σου Θεοτόκε, χαρὰν ἐμήνυσσε πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ· ἐκ σοῦ γὰρ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν· καὶ λύσας τὴν κατάραν, ἔδωκε τὴν εὐλογίαν· καὶ καταργήσας τὸν θάνατον, ἔδωρήσατο ἡμῖν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

1 Δ	Ἀνανίου ἀπ., Ρωμανοῦ Μελωδοῦ, Ἰωάννου Κουκουζέλη
2 Τ	Κυπριανοῦ & Ἰουστίνης μαρτ., Θεοφίλου ὁσ. ὁμολογ.
3 Τ	† Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, Θεαγένης, Δαμάρεως μ.
4 Π	† Ἱεροθέου πρώτ. ἐπ. Ἀθηνῶν , Δομνίκης, Βερενίκης & Προσδόκης
5 Π	Χαρτίνης, Εὐδοκίμου μαρτ., Μεθοδίας ὁσ. τῆς ἐν Κιμῶνι
6 Σ	† Θωμᾶ ἀποστ. , Μακαρίου νέου ὁσιμ. ἐκ Κίου Βιβ., Κενδεά ὁσ.
7 Κ	† Γ' ΛΟΥΚΑ, Σεργ. & Βασκ., Πολυχρ. ἱερομ. , Ἰωάν. ἐρ. ὁσ. 98 Πατ. τῶν ἐν Κρήτῃ
8 Δ	† Πελαγίας ὁσ. , Πελαγίας παρθ., Ταϊσίας ὁσ., Ἰγνατ. ν., Φιλίππου ἐπ. Πορτύν.
9 Τ	Ἰακώβου ἀπ. τοῦ Ἀλφαιού, Ἀνδρονίκου & Ἀθανασίας
10 Τ	Εὐλαμπίου & Εὐλαμπίας μαρτ., Θεοφίλου ὁσ. ὁμολ., Πινυτοῦ ἐπ. Κνωσοῦ
11 Π	Φιλίππου διακ., Θεοφάνους ὁμολ. τοῦ Γραπτοῦ, Ἰωνᾶ ὁσ. Κυπρίου
12 Π	Ἀνδρονίκου, Πρόβου, Τάραχου μαρτ., Συμεὼν νέου θεολ.
13 Σ	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθονίκης μ., Μελετίου τοῦ Πηγᾶ Πατρ. Ἀλεξ.
14 Κ	† Δ' ΛΟΥΚΑ (Ζ' Οἰκ. Συνόδου) , Γερβασίου, Κοσμᾶ Μελωδοῦ
15 Δ	Λουκιανοῦ πρεσβ. Ἀντιοχείας, Σαββίνου ὁσ., Βάρσου ὁμολογητοῦ
16 Τ	Λογγίνου Ἐκατοτοντάρχου, Λεοντίου μάρτυρος
17 Τ	Ἰσῆ προφῆτου, Ἀνδρέου ὁσιμ. τοῦ ἐν τῇ Κρίσει
18 Π	† Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ , Μαρίνου τοῦ γέροντος μ.
19 Π	Ἰωήλ προφ., Κλεοπάτρας ὁσ., Οὐάρου μάρτ., Μνάσωνος
20 Σ	Ἀρτεμίου μεγαλ., Ματρῶν. Χιοπολ., ὁσ. Γερασ. Κεφαλ., ὁσιμ. Ἀνδρονίκου Κρητ.
21 Κ	† ΣΤ' ΛΟΥΚΑ, Παριώνος ὁσ. τοῦ Μεγάλου, Σωκράτους, Θεοδότῃς
22 Δ	Ἀβερκίου ἱσαπ. ἐπ. Ἱεραπόλεως, τῶν ἐν Ἐφέσῃ 7 παιδῶν
23 Τ	Ἰακώβου ἀπ. τοῦ Ἀδελφοθέου, Ἰγνατίου ἀρχιεπ. ΚΠόλεως
24 Τ	Ἀρέθα μεγαλ., Σεβαστιανῆς μάρτ., Σαββίνου μ., Πρόκλου
25 Π	Μαρκιανοῦ & Μαρτυρίου τῶν Νοταρίων, Ταβιθᾶς ἐλεήμ.
26 Π	† Δημητρίου Μεγαλομάρτυρος τοῦ Μυροβλήτου
27 Σ	Νέστορος μαρτ., Πρόκλης συζ. Πιλάτου
28 Κ	† Ζ' ΛΟΥΚΑ, Ἀγ. Σκέπης Θεοτ., Ἐπέτ. «ΟΧΙ» (Ἐθν. ἐορτή) , ἁγ. 4 Νεομ. Ρεθ.
29 Δ	Ἀναστασίας ὁσιμ. Ρωμαίας, Ἀβραμίου ὁσίου & Μαρίας
30 Τ	Κλεόπα & Ἀρτεμῆ ἀπ., Ζηνοβίου & Ζηνοβίας μαρτ.
31 Τ	Στάχους, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου, Νικολάου ἐκ Χίου νεομ.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
7	Β' Κορ. ια' 31 - ιβ' 9	Λουκ. ζ' 11-16	β'	Η'
14	Τίτ. γ' 8-15	Λουκ. η' 5-15	γ'	Θ'
21	Γαλ. β' 16-20	Λουκ. η' 27-39	δ'	Ι'
28	Έβρ. θ' 1-7	Λουκ. η' 41-56	πλ. α'	ΙΑ'

Ἀπολυτίκιον Ἁγίου Δημητρίου

Μέγαν εὐρατο ἐν τοῖς κινδύνοις, σὲ ὑπέρμαχον
ἢ οἰκουμένην, ἀθλοφόρε τὰ ἔθνη τροποῦμενον.
Ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἑπαρσιν,
ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύννας τὸν Νέστορα,
οὕτως Ἁγιε, μεγαλομάρτυς Δημήτριε,
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε,
δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

1 Π	† Κοσμᾶ & Δαμιανὸν Ἀναγρ. καὶ Θεοδότῃς μητρός αὐτῶν
2 Π	Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἀφθονίου, Ἐλπιδοφόρου & Ἀνεμοδίστου
3 Σ	† Ἀνακομ. λειψ. Ἀγ. Γεωργίου, Ἀκεψιμᾶ καὶ σὺν αὐτῷ
4 Κ	† Ε΄ ΛΟΥΚΑ, Ἰωαννικίου ὁσ., Νικάνδρου ἐπ. Μύρων, Ἑρμαίου ἱερομ.
5 Δ	Γαλακτίωνος & Ἐπιστήμης μαρτ., Ἑρμᾶ & Λίνου ἐκ τῶν Ο΄
6 Τ	Παύλου ἀρχ. ΚΠόλεως, Λουκᾶ ὁσίου
7 Τ	Τῶν ἐν Μελιτινῇ 33 μ., Λαζάρου ὁσ. τοῦ Γαλιθαίου
8 Π	† Σύναξις Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μιχαήλ καὶ Γαβριήλ
9 Π	† Νεκταρίου Αἰγίνης, Θεοκτίστης, Ὀνησιφόρου μ.
10 Σ	Ἀρσενίου Καππαδόκη, Ὀλυμπᾶ, Ροδίωνος, Ὁρέστου μαρτ.
11 Κ	† Η΄ ΛΟΥΚΑ, Μηνᾶ μεγαλ., Βικτωρος, Βικεντίου, Θεοδώρου Στουδίτη
12 Δ	Ἰωάννου Ἐλεήμονος, Νείλου ὁσίου τοῦ Μυροβλήτου
13 Τ	† Ἰωάννου Χρυσοστόμου ΚΠόλεως & Ἀνθούσης μητρός αὐτοῦ
14 Τ	† Φιλίππου τοῦ Ἀπ., Γρηγορίου Παλαμᾶ, Κων/νου τοῦ Ὑδραίου
15 Π	Γουρία, Σαμωνᾶ, Ἐλπίδιου, Ἀβιβου μ., Παΐσιου ὁσ. (ἀρχὴ νηστείας Χριστουγ.)
16 Π	† Ματθαίου Ἀποστόλου & Εὐαγγελιστοῦ, Ἰφικλεῖας
17 Σ	Γρηγορίου Νεοκαισαρείας, Μαξίμου & Γενναδίου ΚΠόλεως
18 Κ	† Θ΄ ΛΟΥΚΑ, Ἀναστασίου Παραμυθ., Ρωμανοῦ, Πλάτωνος μ.
19 Δ	Ἀβδίου προφ., Ἡλιοδώρου & Ἀγαπίου μαρτ. Βαρλαάμ
20 Τ	Γρηγορίου Δεκαπολίτου ὁσ., Πρόκλου ΚΠόλεως
21 Τ	† ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
22 Π	Φιλήμονος, Ὀνησίμου ἐκ τῶν Ο΄ ἀποστ., Ἀρχίππου, Ἀνθίμου ὁμολ.
23 Π	† Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου, Γρηγορίου Ἀκραγ., Ἰσχυρίωνος ἐπ.
24 Σ	Κλήμεντος ἐπ. Ρώμης, Πέτρου Ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας
25 Κ	† ΙΓ΄ ΛΟΥΚΑ, Αἰκατερίνης μεγαλομ., Μερκουρίου μεγαλ., Πέτρου ὁσ.
26 Δ	† Στυλιανοῦ ὁσ., ὁσ. Νίκωνος τοῦ «Μετανοεῖτε»
27 Τ	Ἰაკ. τοῦ Πέρσου, Πινουφρ., ὁσ. Γρηγ. Σιναΐτ. & Γερασ., ὁσ. Ἀρσεν. ἐν Ράξω
28 Τ	Στεφάνου τοῦ Νέου ὁσ. ὁμ., Εἰρηναρχου μαρτ., 15 μαρτύρων
29 Π	Φαίδρου μαρτ., Διονυσίου Κορίνθου, Παραμόνου, Φιλουμένου μ.
30 Π	† Ἀνδρέου ἀποστ. τοῦ Πρωτοκλήτου, Φρουμεντίου ἐρ.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Ἐφεσ. β΄ 4-10	Λουκ. ις΄ 19-31	πλ. β΄	Α΄
11	Β΄ Κορ. δ΄ 6-15	Λουκ. ι΄ 25-37	βαρύς	Β΄
18	Ἐφεσ. δ΄ 1-7	Λουκ. ιβ΄ 16-21	πλ. δ΄	Γ΄
25	Γαλ. γ΄ 23 - δ΄ 5	Λουκ. ιη΄ 18-27	α΄	Δ΄

Ἀπολυτίκιον
Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου

Σήμερον τῆς εὐδοκίας Θεοῦ τὸ προοίμιον,
καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας ἡ προκήρυξις.
Ἐν ναφ̄ τοῦ Θεοῦ τρανῶς ἡ Παρθένος δείκνυται,
καὶ τὸν Χριστὸν τοῖς πᾶσι προκαταγγέλλεται.
Αὕτῃ καὶ ἡμεῖς μεγαλοφῶνως βοήσωμεν·
Χαῖρε τῆς οἰκονομίας τοῦ Κτίστου ἡ ἐκπλήρωσις.

1 Σ	Ναούμ προφ., Φιλαρέτου ἐλεήμονος, Θεοκλήτου Λακεδαιμόνος
2 Κ	† ΙΔ' ΛΟΥΚΑ, Πορφύρ. Κανσκαλιβίτου, Ἀββακούμ πρ., Μυρόπης μ.
3 Δ	Σοφονίου προφ., Ἀγγελή νεομ., Θεοδοῦλου ὁσ.
4 Τ	† Βαρβάρας μεγαλομ., Ἰωάννου Διαμασκηνοῦ, Σεραφεῖμ
5 Τ	† Σάββα ὁσίου τοῦ ἡγιασμένου, Διογένοος μάρτ.
6 Π	† Νικολάου ἀρχιεπισκ. Μύρων Λυκίας θαυματουργῷ
7 Π	Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, Γερασίου Εὐβοίας
8 Σ	Παταπίου ὁσ., Σωσθένους, Ἀπολλῶ, Κηφᾶ, Τυχικοῦ ἀποστ.
9 Κ	† Ι' ΛΟΥΚΑ, Σύλλης Ἀγ. Ἀννης μητρὸς τῆς Θεοτόκου, Ἀννης προφ.
10 Δ	Μηνᾶ τοῦ Καλλικελάδου, Ερμογένοος, Εὐγράφου μ.
11 Τ	Δανιὴλ & Λουκᾶ τῶν Στυλιτῶν, Ἀκεψιμᾶ, ἁγ. Νικηφόρου Φωκᾶ
12 Τ	† Σπυρίδωνος ἐπ. Τριμυθοῦντος, Ἰωάννου ὁσ. Ζηχνῶν
13 Π	Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Μαρδαρίου, Ορέστου μ.
14 Π	Θύρσου, Λευκίου, Καλλινίκου, Ἀπολλωνίου, Φιλήμονος, Ἀρριανοῦ
15 Σ	† Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος & Ἀνθίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ
16 Κ	† ΙΑ' ΛΟΥΚΑ (Προπατόρων), Ἀγαίου πρ., Μοδέστου, Θεοφανοῦς βασι.
17 Δ	Διονυσίου Ζακύνθου, Δανιὴλ προφ. & Ἀγ. Τριῶν Παίδων
18 Τ	Σεβαστιανοῦ, Νικοστράτου & Ζωῆς, Μοδέστου Ἱερομ.
19 Τ	Βονιφατίου & Ἀγλαίας, Ἄρεως, Θεσσαλονίκης μάρτ.
20 Π	† Ἰγνατίου Θεοφύρου, Φιλογονίου Ἀντιοχείας, Ἰωάννου
21 Π	Ἰουλιανῆς & τῶν σὺν αὐτῇ 500 μ., Θεμιστοκλέους μάρτυρος
22 Σ	† Ἀναστασίας Φαρμακολυτρίας, Θεοδότῃς & τριῶν παιδῶν αὐτῆς
23 Κ	† ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ, Τῶν Ἀγ. Δέκα Μ. Κρήτης, Ναοῦμ, Νήφων.
24 Δ	Εὐγενίας ὁσιοπαρθενομ., Βασίλας καὶ Ἀρχαίου μαρτ.
25 Τ	† Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
26 Τ	† Σύναξις Ὑπεραγίας Θεοτόκου, Εὐθυμίου Σάρδεων ὁμολ.
27 Π	† Στεφάνου ἀρχιδιακ. πρωτομάρτυρος, Θεοδώρου τοῦ Γραπτοῦ
28 Π	Τῶν ἐν Νικομηδείᾳ Δισμυρίων μ., Μυθονδίου μάρτυρος
29 Σ	Τῶν ἁγίων 14.000 Νηπίων ὑπὸ Ἡρώδου ἀνααιρεθέντων
30 Κ	† ΜΕΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ, Γεδεών ὁσ. Καρακαλληνοῦ
31 Δ	Μελάνης ὁσ. τῆς Ρωμίας, Ζωτικῶ τοῦ Ὁρφανοτρόφου

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Ἐφεσ. ς' 10-17	Λουκ. ιη' 35-43	β'	Ε'
9	Γαλ. δ' 22-27	Λουκ. ιη' 10-17	γ'	ΣΤ'
16	Κολ. γ' 4-11	Λουκ. ιδ' 16-24, Ματθ. κβ' 14	δ'	Ζ'
23	Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40	Ματθ. α' 1-25	πλ. α'	Η'
30	Γαλ. α' 11-19	Ματθ. β' 13-23	πλ. β'	Θ'

Ἀπολυτίκιον
τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως

Ἦ Γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ, τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεῦντες,
ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο, σὲ προσκυνεῖν,
τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης,
καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους Ἀνατολὴν.
Κύριε δόξα σοι.

Πασχάλιον τοῦ ἔτους 2018

Ἰνδικτιῶνος 11.
 Ἡλίου κύκλοι 22.
 Σελήνης κύκλοι 3.
 Σελήνης θεμέλιον 25.
 Κρεωφαγίας ἡμέραι 49.
 Τό Τριώδιον ἄρχεται 28 Ἰανουαρίου.
 Ἑωθινόν Α΄, Ἦχος α΄.
 Ἡ Κυριακή τῆς Ἀπόκρεω, 11 Φεβρουαρίου.
 Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή ἄρχεται
 19 Φεβρουαρίου.
 Ὁ Εὐαγγελισμός, Κυριακή Ε΄ Νηστειῶν.
 Νομικόν Φάσκα, Μεγ. Τετάρτη.
 Λατίνων Πάσχα, 1 Ἀπριλίου
Τό ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ, 08 Ἀπριλίου.
 Ἡ Ἀνάληψις, 17 Μαΐου.
 Ἡ Πεντηκοστή, 27 Μαΐου.
 Ἡ Κυριακή τῶν Ἀγίων Πάντων, 3 Ἰουνίου.
 Ἡ νηστεία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων [ἡμ. 25].
 Ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρα Παρασκευή.

Πασχάλιον τοῦ ἔτους 2019

Ἰνδικτιῶνος 12.
 Ἡλίου κύκλοι 23.
 Σελήνης κύκλοι 3.
 Σελήνης θεμέλιον 6.
 Κρεωφαγίας ἡμέραι 69.
 Τό Τριώδιον ἄρχεται 17 Φεβρουαρίου.
 Ἑωθινόν Ε΄, Ἦχος πλ. α΄.
 Ἡ Κυριακή τῆς Ἀπόκρεω, 3 Μαρτίου.
 Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή ἄρχεται
 11 Μαρτίου.
 Ὁ Εὐαγγελισμός, Δευτέρα Γ΄ Νηστειῶν.
 Νομικόν Φάσκα, Μεγ. Τρίτη.
 Λατίνων Πάσχα, 21 Ἀπριλίου
Τό ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ, 28 Ἀπριλίου.
 Ἡ Ἀνάληψις, 6 Ἰουνίου.
 Ἡ Πεντηκοστή, 16 Ἰουνίου.
 Ἡ Κυριακή τῶν Ἀγίων Πάντων, 23 Ἰουνίου.
 Ἡ νηστεία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων [ἡμ. 5].
 Ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρα Σάββατον.

Τό ἀτελὲντο μυστήριό τῆς συνέχειας, χίλια ἑπτακόσια χρόνια,
στὴ διακονία τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς (Οκτώβριος 2017).

Ἀπὸ τὴ γιορτὴ τῆς ὁρθόδοξης νεολαίας Ρουμανίας στὸ Ἱάσιο,
ὅπου παρενέβηκε ἀντιπροσωπεύει νέων ἀπὸ τὴν Κρήτη (Σεπτέμβριος 2017).

Από την εκδήλωση για την αναθεώρηση του Συντάγματος, με όμλητές: τόν επίτιμο Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας κ. Σωτήριο Ρίζο, τόν Άρχοντα τού Οικουμενικού Πατριάρχου, Δικηγόρο κ. Δημήτριο Μηλαθανάκη καί τόν Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Ανδρέα.

Υποδοχή τού λειψάνου τής Αγίας Ελπίδος από τήν Ίερά Μονή Έσφαιγμένου τού Αγίου Όρους στην πανήγυρη τού Αγίου Ανδρέα Αρχιεπισκόπου Κρήτης τού Ιεροσολυμίτη (Ιούλιος 2017).

Τά μουσικά σύνολα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας ἀπὸ τὴν ἐκδήλωση «Ἡ Πόλις ἐάλω»
(Μάιος 2017).

Ἀπὸ τὴν ὑπογραφή τῆς σύμβασης γιὰ τὴν ἐπέκταση τοῦ Παρασκευαστηρίου Γευμάτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας: Περιφερειάρχης κ. Σταύρος Ἀρναουτάκης, κ. Καίτη Γερωνυμάκη, Πρόεδρος καὶ Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ (Νοεμβρίου 2017).

Κρητική ἀγιολογία

- Ἰανουαρίου** 4 Νικηφόρου ὁσίου Λεπρού
5 Γρηγορίου ὁσίου τοῦ ἐν Ἀκρίτα.
11 Νικηφόρου νεομάρτυρος, τοῦ ἐκ Κριτσᾶς Κρήτης.
13 Παναγίας τῆς Μεσοπαντητίσσης.
17 Γερασίμου Παλλαδᾶ, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.
22 Ἰωσήφ ὁσίου τοῦ ἡγιασμένου ἐξ Ἄζω-κεράμου τῆς Σητείας.
29 Ἰγνατίου ὁσίου τοῦ Σιναΐτου ἐκ Ρεθύμνης.
- Φεβρουαρίου** 3 Σύναξις Παναγίας τῆς Βρεφοτρόφου.
4 Νικολάου ὁμολογητοῦ τοῦ Στουδίτου.
7 Γεωργίου νεομάρτυρος τοῦ Διβόλη ἐξ Ἀλικιανοῦ Κυδωνίας.
- Μαρτίου** 15 Μανουὴλ νεομάρτυρος τοῦ Κρητός.
17 Παύλου τοῦ ὁσιομάρτυρος.
20 Μύρωνος νεομάρτυρος ἐξ Ἡρακλείου Κρήτης.
31 Θεοφίλου τοῦ ἐν Κρήτῃ μαρτυρήσαντος.
- Ἀπριλίου** 3 Ἰωσήφ ὁσίου Ὑμνογράφου.
7 Γερασίμου ὁσίου Βυζαντίου.

Τρίτη Διακαινησίμου: Θαῦμα τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ καὶ Σύναξις τῶν ἐν Κρήτῃ ἱεραρχῶν Τίτου, Ἀνδρέου, Εὐμενίου, Κυρίλλου καὶ Μύρωνος.

Τετάρτη Διακαινησίμου: Νικάνδρου ὁσίου τοῦ Μυροβλήτου, ἐκ Ριζοκάστρου Καστελλιανῶν.

- Μαΐου** 1 Μαρίας νεομάρτυρος ἐκ Φουρνής.
14 Μάρκου τοῦ Κρητός νεομάρτυρος, τοῦ ἐν Σμύρνῃ μαρτυρήσαντος.
14 Λεοντίου Β' Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.
15 Ἐπανακομιδῇ Τιμίας Κάρας Ἀποστόλου Τίτου, πρώτου Ἐπισκόπου Κρήτης.
19 Μελχισεδέκ Ἐπισκόπου Κισσάμου

- Ἰουνίου** 9 Πέντε κανονικῶν Παρθένων, τῶν ἐν Ἀργυρουπόλει Ρεθύμνης.
14 Κυρίλλου ἱερομάρτυρος, ἀρχιεπισκόπου Γορτύνης.
23 Πάντων τῶν Ἁγίων Νεομαρτύρων Κρήτης καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς Νεομαρτύρων Κρητῶν Ἐπισκόπων (1821).
25 Μεθοδίου ὁσίου ἐν Νιβρῶτῳ.
28 Συμεὼν ὁσίου, μαγίστρου Νικητάρχου.

- Ιουλίου** Α' Κυριακῇ Σύναξις πάντων τῶν ἐν Κρήτῃ διαλαμψάντων Ἁγίων.
4 Ἀνδρέου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου.
5 Ἀθανασίου ὁσίου Ἀθωνίτου.

- 9 Μεθοδίου Λάμπης, νεομάρτυρος.
- 10 Παρθενίου καὶ Εὐμενίου, ὁσίων Κουδουμά.
- 12 Γερασίου καὶ Ἀκακίου ὁσίων.
- 14 Τεσσάρων νεομαρτύρων, Μελισσουργίου Κισάμου.
- 14 Πέτρου ἱερομάρτυρος, Ἐπισκόπου Κρήτης.

- Αὐγούστου** 7 Ἰωσήφ ὁσίου Γερωντογιάννη.
8 Μύρωνος, Ἐπισκόπου Κρήτης.
12 Δώδεκα στρατιωτῶν Μαρτύρων ἐκ Κρήτης.
17 Εὐτυχίου Γορτύνης καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Εὐτυχιανοῦ καὶ Κασσιανῆς.
18 Ματθαίου νεομάρτυρος ἐκ Γερακαρίου.
21 Ἀθανασίου Πατελάρου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
23 Χαραλάμπους ὁσίου Καλυβιανῆς.
25 Τίτου Ἀποστόλου καὶ πρώτου Ἐπισκόπου Κρήτης.

- Σεπτεμβρίου** 1 Νικολάου ὁσίου Κουρταλιώτου.
2 Κοσμᾶ ὁσίου Ἐρημίτου, τοῦ Κρητός.
4 Ἀνθίου ὁσίου τοῦ νέου ἐκ Κεφαλληνίας.
15 Ἰωάννου τοῦ ἐν Νέᾳ Ἐφέσῳ, Κρητός νεομάρτυρος.
18 Εὐμενίου, Ἀρχιεπισκόπου Γορτύνης.

- 20 Ἰλαρίωνος τοῦ νέου Κρητός ὁσιομάρτυρος καὶ κυρ Ἰωάννου, τοῦ ἐν Κρήτῃ ὁσίου.

- Ὀκτωβρίου** 7 Ἰωάννου τοῦ ἐρημίτου καὶ τῶν ἐν Ἀζωγυρῇ Σελίνου 98 Θεοφόρων Πατέρων.
8 Φιλίππου, Ἐπισκόπου Γορτύνης.
10 Πινυτοῦ, Ἐπισκόπου Κνωσοῦ.
13 Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, τοποτηρητοῦ Πατρ. Κωνσταντινουπόλεως.
17 Ἀνδρέου τοῦ ἐν Κρίσει.
20 Ἀνδρονίκου τοῦ μάρτυρος.
20 Γερασίου τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ.
28 Τῶν ἐν Ρεθύμνῃ τεσσάρων νεομαρτύρων Γεωργίου, Ἀγγελῆ, Μανουῆλ, Νικολάου.

- Νοεμβρίου** 22 Ἀνθίου ὁμολογητοῦ, Προέδρου Κρήτης.
26 Νίκωνος τοῦ «Μετανοεῖτε».
27 Γρηγορίου καὶ Γερασίου τῶν Σιναϊτῶν.

- Δεκεμβρίου** 11 Νικηφόρου τοῦ Φωκά.
23 Τῶν ἁγίων Δέκα Μαρτύρων, τῶν ἐν Κρήτῃ μαρτυρησάντων.
30 Γεδεών νεομάρτυρος, τοῦ Καρακαληνοῦ.

Σημαντικότερα Ιστορικά Γεγονότα τῆς Χριστιανικῆς Κρήτης

- 1 μ.Χ.: Ἡ Χριστοῦ Γέννηση. Ἡ Κρήτη ἀποτελεῖ ἐπαρχία τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.
- 33: Οἱ Κρήτες εὐαγγελίζονται τό χριστιανισμό (Πράξ. Β' 11).
- 62-63: Ἄφιξη Ἀπ. Παύλου στήν Κρήτη καί τοποθέτηση τοῦ Ἀπ. Τίτου ὡς πρώτου Ἐπισκόπου Κρήτης.
- 250: Διωγμοί Δεκίου.
- 304: Διωγμοί Μαξιμιανοῦ.
- 395: Ὅριστική διαίρεση τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ Κρήτη ὑπάγεται στό ἀνατολικό τμήμα (Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία).
- 395-824: Βυζαντινὴ Διοίκηση (Α' Περίοδος).
- 754: Ἡ Κρήτη ἀποσπᾶται ἀπὸ τὴν παπικὴ δικαιοδοσία καί προσαρτᾶται στό Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως.
- 824: Κατάληψη τῆς Κρήτης ἀπὸ Σαρακηνούς Ἀραβες.
- 824-961: Ἀραβικὴ Διοίκηση.

- 961: Ὁ στρατηγὸς Νικηφόρος Φωκάς ἐπαναφέρει τὴν Κρήτη στὴ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία.
- 961-1204: Βυζαντινὴ Διοίκηση (Β' Περίοδος).
- 1211: Κατάληψη τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς Βενετούς. Ἀπαγόρευση τῆς ὑπαρξῆς ὀρθοδόξου Μητροπολίτη καί ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων στό νησί.
- 1211-1669: Βενετικὴ Διοίκηση.
- 1272-1367: Περίοδος ἐπαναστάσεων κατὰ τῶν Βενετῶν.
- 1645-1648: Κατάληψη τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανούς. Ἐγκαθίδρυση καί πάλι ὀρθοδόξου Μητροπολίτη καί Ἐπισκόπων στήν Κρήτη. Πρῶτος Μητροπολίτης ὁ Νεόφυτος Πατελάρος.
- 1669: Παράδοση τοῦ Χάνδακα στοὺς Ὀθωμανούς μετὰ ἀπὸ πολιορκία 21 ἐτῶν.
- 1669-1898: Ὀθωμανικὴ Διοίκηση.
- 1770: Ἡ ἐπανάσταση τοῦ Δασκαλογιάννη.
- 1821: Ἑλληνικὴ ἐπανάσταση.
- 1866: 9 Νοεμβρίου: Ὁλοκαύτωμα Ἀρκαδίου.
- 1898: 2 Νοεμβρίου: Αὐτόνομη Κρητικὴ Πολιτεία.
- 1900: α. Ὑπογραφή Σύμβασης Οἰκουμενικοῦ

- Πατριαρχείου καί Κρητικής Πολιτείας από τοὺς ἐκπροσώπους: Κρήτης Εὐμένιο καί Ἐλευθέριο Βενιζέλο.
β. Πρῶτος Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.
- 1913: 1 Δεκεμβρίου: Ἡ Κρήτη ἐνώνεται μέ τό Ἑλληνικό Κράτος.
- 1928: 4 Σεπτεμβρίου: Τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀναθέτει στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προσωρινῶς καί ἐπιτροπικῶς τή διοίκηση τῶν Νέων Χωρῶν, δηλαδή τῶν περιοχῶν πού προσαρτήθηκαν μετά τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους τοῦ 1912-1913 στήν Ἑλληνική Ἐπικράτεια. Ἡ Κρήτη παραμένει στό Πατριαρχεῖο.
- 1941: 20-29 Μαΐου: Μάχη τῆς Κρήτης. Ἡ ἀντίσταση τῶν Κρητῶν ἐναντίον τῶν Ναζί.
- 1961: Νέος Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.
- 1962: Ἀνύψωση τῶν Ἐπισκοπῶν τῆς Κρήτης σέ Μητροπόλεις.
- 1967: Ἀνύψωση τῆς Μητροπόλεως Κρήτης σέ Ἀρχιεπισκοπή.

- 1991: 22 Ὀκτωβρίου: Ὁ ἀπό Χαλκηδόνος Βαρθολομαῖος ἐκλέγεται Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικός Πατριάρχης.
- 1992: Πρῶτη ἐπίσκεψη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στήν Κρήτη.
- 2001: 20 Ἰανουαρίου: Ἰδρυση Ἱ. Μητροπόλεως Ἀркаλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου, ἐνάτης Μητροπόλεως στήν Ἐκκλησία Κρήτης, μέ τόν ὑπ' ἀριθμ. 1047/2000 Πατριαρχικό καί Συνοδικό Τόμο.
- 2006: 26 Ἰουλίου: Ἐκδημία Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου.
30 Αὐγούστου: Ἐκλογή νέου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης τοῦ ἀπό Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Εἰρηναίου.
- 2008: 16 Ὀκτωβρίου: Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Κύριος Κύριος Βαρθολομαῖος μετά των Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπισκέφθηκε τήν Κρήτη κατά τό ἔτος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.
- 2016: Ἀγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στήν Κρήτη.

ΕΠΕΤΗΡΙΣ

Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ, ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου, Ὑπέρτιμος καὶ Ἐξάρχος Πεδιάδος κ. Ἀνδρέας (Νανάκης), καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Πρόεδρος Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἡρακλείου Κρήτης.

Χειροτονία: 3 Νοεμβρίου 2001.

Ὄνομαστήρια: 4 Ἰουλίου

Δ' ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἔδρα: Ἀρκαλοχώρι Ἡρακλείου
Διεύθυνσις: Πολιτιστικόν Πολύκεντρον, Τ.Κ. 703 00
Τηλέφωνα: 28910 22042
28910 22069
Τηλέφωνον Μητροπολίτου: 28910 24610
Τηλεομοιοτυπικόν (Fax): 28910 24612
Ἡλεκτρον. Διεύθ. (e-mail): imarkall@otenet.gr
Ἰστοσελίδα (web address): <http://www.imakb.gr>

Πρωτοσύγκελλος: Ἀρχιμ. Κορνήλιος Ἀθανασάκης. Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος: Πρωτοπρ. τοῦ Οἴκουμ. Θρόνου Στυλιανός Συμιανάκης, τηλ. 2891022069. Ἀναπληρωτὴς Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος: Πρωτοπρ. Πέτρος Ψυλλάκης, τηλ. 2891022069. Γραμματεῖς: Πρωτοπρ. Δημήτριος Καπελλάκης καὶ κ. Γεώργιος Στειακάκης τηλ. 2891022042. Γραφεῖον Οἰκονομικῶν, Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.: Πρωτοπρ. τοῦ Οἴκουμ. Θρόνου Στυλιανός Συμιανάκης, τηλ. 2891024611, 6944308186. Λογιστής: κ. Βασίλειος Μπουζούκης, τηλ. 2891024611. Γραφεῖον Γάμων: Πρωτοπρ. Πέτρος Ψυλλάκης. Γραφεῖον Προσωπικοῦ, Γραφεῖον Διαζυγίων: Πρωτοπρ. Δημήτριος Καπελλάκης, τηλ. 2891022042. Γραφεῖον Μητροπολίτου: Πρωτοπρ. Σπυριδων Φουκαράκης, τηλ. 2891024609, 6979552221. Γραφεῖον Μισθοδοσίας: κ. Βασίλειος Μπουζούκης, τηλ. 2891024611. Γραφεῖον Ναοδομίας: Πρωτοπρ. Πέτρος Ψυλλάκης. Ὁδηγός Μητροπολίτου: -

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

1. Μητροπολιτικόν Συμβούλιον: Πρόεδρος: Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέας. *Μέλη:* κ. Μαρία Σκραφνάκη, Νομικός, κ. Παντελής Ἀποδουλιανάκης, Ἐκπρόσωπος Δ.Ο.Υ. Ἡρακλείου, Πρωτοπρ. Εὐάγγελος Σταφυλάκης, Πρωτοπρ. Γεώργιος Κουνάλακης, κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος, Ἐκκλησιαστικός Σύμβουλος. *Γραμματεὺς:* Πρωτοπρ. Δημήτριος Καπελλάκης.

2. Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον: Πρόεδρος: Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέας. *Μέλη:* Πρωτοπρεσβύτεροι Στυλιανός Βερίγος καὶ Στυλιανός Γεωργιαννάκης. *Γραμματεὺς:* Πρωτοπρ. Δημήτριος Καπελλάκης.

3. Τοπικόν Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.: Πρόεδρος: Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέας. *Γραμματεὺς:* Πρωτοπρ. Δημήτριος Καπελλάκης. *Ταμίας-Λογιστής:* Πρωτοπρ. Στυλιανός Συμιανάκης.

4. Κέντρον Ἀλληλεγγύης καὶ Κοινωνικῆς Συνοχῆς: Πρόεδρος: ὁ Σεβ. Μητροπολίτης. Ἀναπλ. Πρόεδρος: Πρωτοπρ. Πέτρος Ψυλλάκης. *Γραμματεάς:* Οἶκον. Ἐλευθέριος Σκουλάς, Ταμίας: Πρωτοπρ. Ἐμμανουήλ Κοσιδεκάκης, *Μέλη:* κ. Ἐμμανουήλ Χρονάκης καὶ κ. Εὐάγγελος Δρακουτός.

5. Ὁργανισμός Διοικήσεως Μοναστηριακῆς Περι-

ουσίας (Ο.Δ.Μ.Π.) Ν. Ἡρακλείου: ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, ὡς δεῦτερος ἀντιπρόεδρος τοῦ ὀργανισμοῦ.

6. Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἡρακλείου Κρήτης: Πρόεδρος: Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέας. *Ἀντιπρόεδρος:* Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος. *Μέλη:* Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός, Σεβ. Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιος, Πρωτοπρ. Γεώργιος Μαρνέλλος - Ἀν. Καθηγητῆς Π.Α.Ε.Α.Η.Κ., κ. Ἀπόστολος Μπουρνέλης - Ἀν. Καθηγητῆς Π.Α.Ε.Α.Η.Κ., κ. Νικόλαος Παπαδογιαννάκης, Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Κρήτης.

7. Διοικητικόν Συμβούλιον «Νηστικακείου Μονάδος Φροντίδος Ἡλικιωμένων»: Πρόεδρος: Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέας.

8. Διοικητικόν Συμβούλιον «Ψαράκειου Γηροκομείου Ἀρκαλοχωρίου»: Πρόεδρος: Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέας. *Ἀντιπρόεδρος:* κα Ἀλεξάνδρα Ψαράκη.

ΣΥΝΟΔΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

α. Συνοδική Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Αἰρέσεων: Ἀρχιμ. Μεθόδιος Φλουρῆς, Ἀρχιμ. Ζαχαρίας Δορούκας.

β. Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τῆς Νεότητος: Ἀρχιμ. Με-
θόδιος Φλουρῆς, Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Χιώτης.

**γ. Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τοῦ Θρησκευτικοῦ Τουρι-
σμοῦ:** Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Χιώτης.

**δ. Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῆς
Θείας Λατρείας:** Ἀρχιμ. Κορνήλιος Ἀθανασάκης.

**ε. Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Φι-
λανθρωπίας:** Πρωτοπρ. Ἑμμανουὴλ Κιοστεράκης.

στ. Μ.Κ.Ο. «Φιλοξενία»: Ἐκπρόσωπος Ἰ. Μητροπό-
λεως: Πρεσβ. Ἐλευθέριος Σκουλάς.

Β' ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ἱ. Ἐνοριακοὶ Ναοί: ἑνενήντα ἕνας (91)

Ἑφημέριοι: ΠΕ' 51, ΤΕ' 06, ΔΕ' 33, ΥΕ' 13.

Ἱερεῖς: 93.

Διάκονοι: 2.

Ἱεροκήρυκες: 8.

Σύνολον ἐν ἐνεργείᾳ κληρικῶν: 103.

Συνταξιῶχοι κληρικοί: 11.

Κληρικοὶ ἀποσπασμένοι εἰς τό ἐξωτερικόν: 13

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ

1. Καλαῖτζάκης Κωνσταντῖνος, Κασταμονίτσα Πεδιά-
δος, τηλ. 2891051360.

2. Κανακαράκης Ἑμμανουήλ, Σκινιάς Μονοφατισίου,
τηλ. 2891091540.

3. Κοκολάκης Νικόλαος, Ἴνι Μονοφατισίου, τηλ.,
2891091265.

4. Κοσμαδάκης Μιλτιάδης, Συκολόγος Βιάννου, τηλ.
2895081214

5. Πιταροκοίλης Ἰωάννης, Λαγοῦτα Μονοφατισίου,
τηλ. 2891091422.

6. Στρατάκης Ἑμμανουήλ, Ἀμυρᾶς Βιάννου, τηλ.
2895031477.

7. Στρατάκης Σταῦρος, Θραψανόν Πεδιάδος, τηλ.
2891041205.

8. Τσαγκατάκης Γεώργιος, Γαρίπα Μονοφατισίου, τηλ.
6974139862.

9. Ξενικάκης Μιχαήλ, Ἀγιές Παρασκιές Πεδιάδος, τηλ.
2810742086.

10. Μαραγκάκης Νικόλαος, Εὐαγγελισμός Πεδιάδος,
τηλ. 2891031048.

11. Μελισσουργάκης Ἰωάννης, Μάρθα Πεδιάδος, τηλ.
6970905139.

ΓΉ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΔΙΑΦΘΡΩΣΗ

Ι. ΕΝΟΡΙΕΣ ΠΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ
ΚΑΤΑ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

α΄ Ἀρχιερατική Περιφέρεια

Αρχιερατικός Επίτροπος: Πρωτοπρ. Δημήτριος Πάγκαλος, τηλ. 2891022390, 6973577771

ΕΝΟΡΙΑ	Ι. ΕΝΟΡΙΑΚΟΣ ΝΑΟΣ	ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
Αρκαλοχώρι	Τ. Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Ανδρέου	Αθανασάκης Κορήλιος Φουκαράκης Σπυρίδων	6979552221
	Τεροσολιμύτιο, Αρχιεπισκόπου Κρήτης	Σταματάκης Νικόλαος διάκ. Καπελάκης Ιωάννης	6977648575 6982772720
	Τ. Καθεδρικός Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος	Πάγκαλος Δημήτριος Παπαλιωάννου Μιχαήλ διάκ. Αρμενιάκης Κωνσταντίνος	6973577771, 2891022390 6955982908 6988576950
Αγία Σεμνή	Άγιος Βαρβάρας	Χρονάκης Βασίλειος	6994681093
Αγ. Παρασκιές- Κελιά	Άγιου Γεωργίου	Βασιλάκης Νήφων Παναγιωτάκης Αλέξανδρος	6983632476 6978151212
Αλάγνη	Μεταμορφώσεως του Σωτήρος	Τερακάκης Ελευθέριος	6946395353, 2891091192
Αμουριέλες	Αγίου Νικολάου	Τουτουδάκης Μιχαήλ	6977630639
Αρχοντικό (Αλιτζανή) Αγίου Ανδρέα		Φασουλέτος Αντώνιος Μπαράχταρης Αυγουστίνος	2891024182 6938130459
Ασφίτσα	Άγιου Γεωργίου	Σταφυλάκης Ευάγγελος	6974412740
Βόνη	Μεταμορφώσεως του Σωτήρος	Αγγελάκης Ιωάννης	2891041233, 6946929519
Γαλατάς	Γενεσίου της Θεοτόκου	Καμπουράκης Ευμένιος	6932300887
Γέσι	Μιχαήλ Αρχαγγέλου	Δερμιτζάκης Νεκτάριος	6953025780
Ζήντα	Αγίου Νικολάου	Αλεξάκης Μιχαήλ	2891023898
Θραναίο	Τίμιου Σταυρού	Φλουρής Μεθόδιος Τσικριτάκης Εμμανουήλ	6978326216 6937409243
Καλό Χωριό- Άνω Πουλιές	Άγιου Γεωργίου	Σακαφέλης Δημήτριος	2891023142, 6976332149
Λευκοχώρι (Βοιτανφού)	Εισοδίων της Θεοτόκου	Σπανάκης Μιχαήλ	6972035496
-Κάτω Πουλιές			
Μελέσες	Ευαγγελισμού της Θεοτόκου	Σκουλάς Ελευθέριος	6975817312
Μουσουτά	Άγιου Πνεύματος	Ανετάκης Μελέτιος	6972822661
Πανόρμα - Στείβωνας	Άγιου Γεωργίου	Μαυρίκος Γεώργιος Έγγλεάκης Γαβριήλ	6976628207 2810771622

Πάρτιρα	Άγιας Τριάδος	Χρόνιας Βασιλείας	2891023679, 6936523759
Πατιδέρως	Άγιου Αντωνίου	Κοσδεκάκης Εμμανουήλ	2891022129, 6972920360
Ρουσοχώρια	Άγιου Γεωργίου	Ψυλλάκης Πέτρος	2891023326, 6974753116
Φιλισα	Άγιας Μαρίνας	Πελεκανάκης Παρθένιος	2810771252, 6974967700
Χουμέρι	Άγιου Φανουρίου	Καπελλάκης Δημήτριος	6972733839
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΕΣ: 703 00 ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ, 701 00 ΑΡΧΑΝΕΣ, 700 06 ΚΑΣΤΕΛΛΙ			

Β' Αρχιερατική Περιφέρεια

Άρχιερατικός Επίτροπος: Πρωτοπρ. Εμμανουήλ Παπακανδεράκης, τηλ. 2891031571, 6946092051

ΕΝΟΡΙΑ	Ι. ΕΝΟΡΙΑΚΟΣ ΝΑΟΣ	ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
Άγ. Παρασκευή	Ευαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου	Δερμιτζάκης Νεκτάριος	6953025780
Άμιαριανό	Άγιου Ευσταθίου	Ψυλλάκης Κωνσταντῖνος	2891051281, 6980406475
Άποστόλοι	Άγιων Ἀποστόλων	Βλαστός Κίμων	2891023833, 6974506529
Αριμάχα	Άγιου Χαράλαμπους	Ψυλλάκης Εμμανουήλ	2891051103, 6946710968
Αρχάγγελος (Βαρθολομαίος)	Ταξιαρχῶν	Μπανασάκης Ιωάννης	6977446335

Άσκοι	Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος	Πακουμάκης Γεώργιος	2891032163 6946517693
Αυλή	Άγιας Πελαγίας	Φουκαράκης Έμμανουήλ	2891061235, 6977088825
Αφρατί	Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος	Κουναλάκης Γεώργιος	2891061152, 6974583662
Γεράκι	Συνάξεως τῶν Ἀρχαγγέλων	Ψυλλάκης Εμμανουήλ	6982318418
Διαβαϊδέ	Ευαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου	Ίβρινοβ Σέργιος	6998360230
Ευαγγελισμός (Μονή Γράβου)	Ευαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου	Καλομοίρης Εμμανουήλ	6977469293
Ζωφόροι	Άγιου Ιωάννου τοῦ Προδρόμου	Παντερμαράκης Ἀδαμάντιος	2891041389, 6974000817
Καρούζανά	Άγιας Πελαγίας	Παπαδόκης Ιωάννης	6976219532
Κασσάνοι	Άγιου Γεωργίου	Βλαστός Στυλιανός	2891061170, 6976086372
Καταμονίτσα	Άγιας Κυριακῆς	Βαρελάς Νικόλαος	6947741093
Καστέλλι	Άγιου Αντωνίου	Χιώτης Γερόθεος	2891031230
		Μαραγκάκης Γεώργιος	2891031992
Λιλιανό	Άγιας Μαρίας	Βλαστός Κίμων	2891023833, 6974506529
Λύττος (Ξυδάς)	Άγιων Ἀναγνώρων	Παπακανδεράκης Έμμαν.	2891031571, 6946092051
Μεθιά	Άγιων Πάντων	Καλαϊτζάκης Δημήτριος	2891051444, 6973046860
Νηπιότις	Άγιου Παντελεήμονος	Ζαχαράκης Επιφάνιος	6947550154

Παναγιά	Κοιμήσεως τής Θεοτόκου	Βερίγιος Στυλιανός	6946673197
Πολυθέα (Πηνελόπη)	Κοιμήσεως τής Θεοτόκου	Κιοστεράκης Έμμανουήλ	6974993829
Σαμπάς	Προφήτου Ηλιού	Τζιμπιτάκης Νικόλαος	6948584644
Σμέφι	Άγιου Ίωάννου του Προδρόμου	Χαλεπάκης Νικόλαος	6942844185

TAX. ΚΩΔΙΚΕΣ: 700 06 ΚΑΣΤΕΛΛΙ, 703 00 ΑΡΚΑΔΟΧΩΡΙ, 700 15 ΕΜΠΙΑΡΟΣ

Γ' Αρχιερατική Περιφέρεια

Άρχιερατικός Επίτροπος: Πρωτοπρ. Γεώργιος Φανουράκης, τηλ. 2891024328, 6931525512

ΕΝΟΡΙΑ	Ι. ΕΝΟΡΙΑΚΟΣ ΝΑΟΣ	ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
Άχεντριάς	Άγιου Ιωάννου του Θεολόγου	Καπελλάκης Έμμανουήλ	6973053225
Βασιλίδες	Μεταμορφώσεως του Σωτήρος	Μαρνέλλος Μιχαήλ	2891091332, 6977263947
Γαρίφα	Άγιας Αικατερίνης	Καρακωνσταντάκης Μιχαήλ	2891093242, 6947364359
Δεμάτι	Τιμίου Σταυρού	Γερακιανάκης Έμμανουήλ	2891023395, 6974195549
Δραπέτι- Μπαδιάς	Γενεσίου του Προδρόμου	Βλαστός Έμμανουήλ	6977375067
Έμπιαρος	Άγιας Τριάδος	Αναγιάννης Ευάγγελος	6998773760

Θωμαδιανό	Άγιας Παρασκευής	Σταματάκης Κωνσταντίνος	2895041546
Τ'νι	Άγιου Γεωργίου	Καλογιαννάκης Κων/νος	2891091390, 6942021052
Καλύβια	Εισοδίων τής Θεοτόκου	Σταυρακάκης Έμμανουήλ	2893022980, 6972779405
Καραβιάδω	Εισοδίων τής Θεοτόκου	Άμπελικάκης Μεχισάδεκ	6955474479
Άνω Καστελλανά	Προφήτου Ηλιού	Φανουράκης Γεώργιος	2891024328, 6931525512
ΚάτωΚαστελλανά	Άγιας Μαρίας	Συμμανάκης Στυλιανός	6944308186
Κατωφύγι	Άγιας Παρασκευής	Σταματάκης Κωνσταντίνος	2895041546
Λαγούτα	Τιμίου Σταυρού	Μανιαδάκης Γεώργιος	2895041048, 6930483143
Μάρθα	Άγιου Ιωάννου Θεολόγου	Μαριδάκης Ιωάννης	6945709430
Μαγαυρά	Άγιας Τριάδος	Μαρνέλλος Μιχαήλ	2891091332, 6977263947
Μηλαράδων	Κοιμήσεως τής Θεοτόκου	Σταβατάκης Ιωάννης	6977366894
Νεοχώρι	Άγιου Γεωργίου	Παπαδάκης Γρηγόριος	6976977123
Ξενάκω	Γενεσίου τής Θεοτόκου	Σταβατάκης Ιωάννης	6977366894
Πυράβη	Άγιων Αναργύρων	Σταυρουλάκης Παντελήςμ.	2893051210, 6972455257
Σκινιάς	Άγιου Αντωνίου	Καπελλάκης Νικήτας διάκ. Παλακάκης Ανδρέας	6973373220 6972926404

Τουρλωτή	Ευαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου	Ἀλεξάνδης Μιχαήλ	2891023898, 6976368187
Τσουτσουρας	Ἀγίου Παντελεήμονος	Ντόμπερβ Ἰβάν	6981736342
Φαβριανά	Ἀγίου Ἀντωνίου	Παπαδάκης Γρηγόριος	6976977123
Φιλίπποι	Τιμίου Προδρόμου	Τσικανδολάκης Ἀνδρέας	6944260439
TAX. ΚΩΔΙΚΕΣ: 703 00 ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ, 700 15 ΕΜΠΑΡΟΣ, 700 10 ΠΥΡΓΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			

Δ' Ἀρχιερατικὴ Περιφέρεια

Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος: Πρωτοπρ. Στυλιανὸς Γεωργιαννάκης, τηλ. 2895071428, 6972503775

ΕΝΟΡΙΑ	Ι. ΕΝΟΡΙΑΚΟΣ ΝΑΟΣ	ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
Ἄνω Βιάννος-Μιχ. Ἀρχαγγέλου	Μιχαήλ Ἀρχαγγέλου	Χριστοδουλάκης Γεώργιος	2895022643, 6977248352
Ἄνω Βιάννος-Ἀγία Αἰκατερίνη	Ἄγιας Αἰκατερίνης	Κοντάκης Ἰωάννης	6973986096
Ἄνω Βιάννος-Ἄγιος Δημήτριος	Ἀγίου Δημητρίου	Μπριντάκης Πολυχρόνης	2895022522, 6944859973
Βαχός	Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος	Παπαγιαννάκης-Τρυωνάκης Εὐτύχιος	6984933657
Καστρί Χόνδρου	Ἀγίου Γεωργίου	Βελιβασάκης Γεώργιος	2895051264, 6971570049

Κάτω Βιάννος	Ἀγίου Γεωργίου	Ψαρολόγης Ἀντώνιος	6973748571
Κερατόκαμπος	Ἀγίου Παντελεήμονος	Παπαγιαννάκης-Τρυωνάκης Εὐτύχιος	6984933657
Λουτράκι	Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου	Κοντάκης Ἰωάννης	6978313723
Περβόλα	Μιχαήλ Ἀρχαγγέλου	Ψαρολόγης Κων/νος	2895022118, 6977256995
Χόνδρος	Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου	Ψαρολόγης Κων/νος	2895022118, 6977256995
Ἅγιος Βασίλειος	Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου	Λουλάκης Ἀντώνιος	6978280271
Ἀμυράς	Ἀγίου Γεωργίου	Ραπτάκης Ἐμμανουήλ	6945078506
Ἄρβη	Ἀγίου Παντελεήμονος	Γεωργιαννάκης Στυλιανός	2895071428, 6972503775
Καλάμι	Ἀγίου Γεωργίου	Μανετάκης Βασίλειος	2895081230, 6942053844
Κεφαλοβρύσι	Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου	Κονσολάκης Νικόλαος	2895031567, 6973466015
Κρεββατᾶς	Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου	Λουλάκης Ἀντώνιος	6978280271
Πετικός	Ἀγίου Νικολάου	Κονσολάκης Νικόλαος	2895031567, 6973466015
Συκολόγος	Τιμίου Σταυροῦ	Λιατάκης Μιχαήλ	6978213609
Συνδονία (Ἰερὴ Φοιράδα)	Ἀγίου Παντελεήμονος	Δουλιγέρακης Νικόλαος	6977231044
TAX. ΚΩΔΙΚΕΣ: 700 04 ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ			

2. ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

1. Άνδρῶναι:

α) Τιμίου Προδρόμου Καλλέργη, Καστέλλι Πεδιάδος Τ.Κ. 700 06 ΚΑΣΤΕΛΛΙ τηλ. 28910 32280. *Ήγουμενεύων*: Ίερομόναχος Σίμων Βουτυριάδης, *Ήγουμενοσύμβουλοι*: 1) Άρχιμ. Εὐμένιος Καμπουράκης, 2) Άρχιμ. Ίερόθεος Χιώτης. Μοναχοί πέντε (5).

β) Αγίου Αντωνίου Άρβης, Άρβη Βιάννου Τ.Κ. 700 04 ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ. Μοναχός π. Κύριλλος. *Έφημέριος Ίερού Μοναστηριακού Ναού*: Πρωτοπρ. Στυλιανός Γεωργιαννάκης, τηλ. 28950 71428.

γ) Αγίας Μονής Βιάννου (Κοίμησις τῆς Θεοτόκου). Άνω Βιάννος Τ.Κ. 700 04 ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ τηλ. 28950 22296. *Ήγουμενεύων*: Άρχιμ. Ζαχαρίας Δορούκας, τηλ. 6976082284. Μοναχοί τρεις (3).

2. Γυναικεῖαι:

Άγίας Μαρίνης Βόνης, Βόνη Πεδιάδος, Τ.Κ. 700 06 ΚΑΣΤΕΛΛΙ, τηλ. 28910 41234. *Ήγουμένη*: Μαρίνα Σκουλουδάκη. *Έφημέριος Ί. Μοναστηριακού Ναού*: Άρχιμ. Μεθόδιος Φλουρῆς, τηλ. 6978326216. Μοναχή μία (1).

3. Ί. Προσκυνηματα:

α) Άγιος Νικήτας Άχεντριᾶ, Άχεντριᾶς Μονοφατισίου Τ.Κ. 700 10 Πύργος, τηλ. 2891092257. *Έφημέριος Ί. Προσκυνηματικού Ναού*: Πρεσβ. Αντώνιος Ψαρολογάκης,

τηλ. 6973748571. (Καταστατικόν Λειτουργίας τοῦ Ί. Προσκυνηματος εἰς τό Φ.Ε.Κ. 938/2004, τεύχος Β΄, σελ. 12032-35).

β) Παναγία Κερᾶ Παρτίρων, Πάρτιρα Μονοφατισίου, Τ.Κ. 703 00 Άρκαλοχώρι. *Έφημέριος Ί. Προσκυνηματικού Ναού*: Πρωτοπρ. Βασίλειος Χρονάκης, τηλ. 2891023679. (Ίδρυσις καί Καταστατικόν Λειτουργίας τοῦ Ίερού Προσκυνηματος εἰς τό Φ.Ε.Κ. 938/2004, τεύχος Β΄, σελ. 12036-39).

γ) Άγιος Παντελεήμων Καρουζανῶν, Καρουζανά Πεδιάδος, Τ.Κ. 700 06 Καστέλλι. *Έφημέριος Ί. Προσκυνηματικού Ναού*: Πρεσβ. Ίωάννης Παπαδάκης, τηλ. 6976219532. (Ίδρυσις καί Καταστατικόν Λειτουργίας τοῦ Ίερού Προσκυνηματος εἰς τό Φ.Ε.Κ. 938/2004, τεύχος Β΄, σελ. 12039-42).

Δ΄ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

1.Θείον Κήρυγμα:

α) Ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, ὅπου ιερουργεῖ.
β) Ό Πρωτοσύγκελλος τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Άρχιμ. Κορνῆλιος Άθανασάκης.

γ) *Ίεροκήρυκες*: Άρχιμ. Νήφων Βασιλάκης δρ. Θ., Άρχιμ. Μελέτιος Άνετάκης, Άρχιμ. Μελχισεδέκ Άμπελικάκης.

γ) *Κήρυκες Θείου λόγου*: Άρχιμ. Έπιφάνιος Ζαχαράκης, Άρχιμ. Μεθόδιος Φλουρῆς, Άρχιμ. Ζαχαρίας

Δορούκας, Αρχιμ. Εὐμένιος Καμπουράκης, Αρχιμ. Ἱερόθεος Χιώτης, κληρικοί καὶ λαϊκοὶ θεολόγοι τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

2. Ἱερά Ἐξομολόγησις:

Ὑπὸ ἐντεταλμένων πνευματικῶν.

Ε΄ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

1. Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς «Χρῦσανθος ἐκ Μαδύτου ὁ Προύσης». Ἰδρύθη τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 2002 (ἄδεια λειτουργίας Ὑπ. Πολιτισμοῦ: Ἀρ. ΥΠ. ΠΟΚΑ-ΤΕΧΝ/ Δ/13533, Φ.Ε.Κ 353/2003, τεῦχος Β'). Ἔδρα· Θραψανὸ Ἡρακλείου. Τ.Κ. 700 06 Καστέλλι. Παραρτήματα· Ἀρκαλοχώρι, Καστέλλι, Ἄρβη, Χόνδρος Βιάννου. *Διευθυντής*· Μουσικολ. κ. Ἀνδρέας Πακουμάκης, τηλ. 6977394527. *Διδάσκοντες*· π. Νικόλαος Σταματάκης, κα Ἀργυρώ Ρέππα.

2. Σχολή Πρακτικῆς Ψαλτικῆς. Ἔδρα· Ἀρκαλοχώρι. Ὑπεύθυνος· κ. Ἑμμανουήλ Κοκολάκης, Συνταξιούχος Γυμνασιάρχης, τηλ. 28910-22381.

3. Σχολή Παραδοσιακῶν Ὀργάνων. Λειτουργεῖ εἰς τὸ Ἀρκαλοχώρι ἀπὸ τοῦ 2008. Ὑπεύθυνος· κ. Παναγιώτης Τσίγκος, τηλ. 6941474813.

4. Σχολή Ἀγιογραφίας. Λειτουργεῖ ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 2003 εἰς Ἀρκαλοχώρι, Καστέλλι, Θραψανὸν καὶ Ἄνω Βιάννον. Ὑπεύθυνος· κ. Ἀντώνιος Βλαστός, τηλ. 6972427540.

5. Σχολή Κιθάρας. Λειτουργεῖ ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 2015 εἰς τὸ Ἀρκαλοχώρι. Ὑπεύθυνος· κ. Σωτήριος Ἀλεξάκης.

6. Σχολή Παραδοσιακῶν Χορῶν. Λειτουργεῖ ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 2015 εἰς Ἀρκαλοχώρι, Καστέλλι καὶ Ἀγιές Παρασκευές. Ὑπεύθυνος· κ. Μιχαὴλ Κορναράκης, τηλ. 6982327086.

7. Σχολή Ψηφιδωτοῦ. Λειτουργεῖ εἰς τὸ Ἀρκαλοχώρι. Ὑπεύθυνος· κ. Νικόλαος Μανιουδάκης, τηλ. 6972074850.

8. Σχολή Ὑφαντουργίας. Λειτουργεῖ ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 2015 εἰς τὸ Ἀρκαλοχώρι. Ὑπεύθυνες διὰ τὸ πλέξιμο· κα Φωτεινὴ Μαρκάκη, κα Μαρία Φουκαράκη καὶ κα Φωτεινὴ Μωϋσάκη. Ὑπεύθυνη διὰ τὸν ἀργαλειό· κα Εἰρήνη Κιοστεράκη, τηλ. 6946328508.

9. Σχολή Ἠλεκτρονικῶν Ὑπολογιστῶν. Λειτουργεῖ ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 2016 εἰς τὸ Ἀρκαλοχώρι. Ὑπεύθυνη· κα Ἀγγελικὴ Σαϊτάκη, τηλ. 6986333104.

10. Σχολή ἐκμαθήσεως τεχνικῆς «ντεκουπάξ» καὶ χειροποιήτου κοσμήματος. Ἐκίνησε τὴν λειτουργίαν εἰς τὸ Ἀρκαλοχώρι τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 2016. Ὑπεύθυνη· κα Γεωργία Ἀγριμάνη, τηλ. 6988389376.

11. Σχολή Γονέων καὶ Ὑγείας. Λειτουργεῖ εἰς τὸ Ἀρκαλοχώρι ἀπὸ τὸν Νοέμβριον τοῦ 2012. Ὑπεύθυνος· π. Σπυρίδων Φουκαράκης.

12. Θεατρικὸ Ἑργαστήριον: Λειτουργεῖ εἰς τὸ Ἀρκαλοχώρι, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Πολιτιστικοῦ Συλλόγου

Άρκαλοχωρίου. Υπεύθυνη· κ. Λίτσα Μαρκοπούλου, τηλ. 6987073513· και εις τό Καστέλλι. Υπεύθυνη· κ. Άργυρῶ Ρέππα, τηλ. 6971943340.

13. Νεανική Χορωδία Παραδοσιακοῦ Τραγουδιοῦ: Λειτουργεῖ εις τό Άρκαλοχώρι. Υπεύθυνος· π. Νικόλαος Σταματάκης καί εις τό Καστέλλι. Υπεύθυνη· κ. Άργυρῶ Ρέππα.

14. Βιβλιοπωλεῖον Ἱ. Μητροπόλεως. Διεύθυνσις: Ὁδός Γεωργίου Ψαράκη, Τ.Κ. 703 00 ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ, τηλ.-Fax: 28910-24630. Υπεύθυνοι Βιβλιοπωλεῖον· π. Εὐάγγελος Ἀναγιάννης καί π. Μιχαήλ Λιαπάκης.

15. Πολιτιστικόν Πολύκεντρον. Ἰδρύθη τόν Ἀπρίλιον τοῦ 2004. Ἔδρα· Ἀρκαλοχώρι Ἡρακλείου. Τ.Κ. 703 00 ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ. Ἰδρυσις καί Καταστατικόν Λειτουργίας εις τό Φ.Ε.Κ. 884/14-06-2004, τεῦχος Β΄. Συνεστήθη ὡς Ν.Π.Ι.Δ. καί ἀπετέλεσεν τόν χῶρον ἐγκαταστάσεως τῶν γραφείων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τῶν Σχολῶν Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Ἀγιογραφίας, Πρακτικῆς Ψαλτικῆς, Παραδοσιακῶν Ὁργάνων, Κιθάρας, Παραδοσιακῶν Χορῶν, Ψηφιδωτοῦ, Ὑφαντουργίας, Γονέων καί Ὑγείας, ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν, ἐκμαθήσεως τεχνικῆς «ντεκουπάζ», βιβλιοθήκης, μουσεῖου, τῶν τμημάτων Θεατρικοῦ Ἑργαστηρίου, Νεανικῆς Χορωδίας Παραδοσιακοῦ Τραγουδιοῦ, Χειροποιήτων Κατασκευῶν, καθὼς τῆς ὑπό σύστασιν σχολῆς γλυπτικῆς.

16. Ἐκδόσεις Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

α) Περιοδικόν «ΠΡΟΘΕΣΗ»· Ἀποτελεῖ ἔκδοσιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Υπεύθυνος· Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Χιώτης.

β) Ἡμερολόγιον· Ἐκδίδεται κατ' ἔτος ὑπό τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ἐπιτροπὴ Ἐκδόσεως· Πρωτοπρ. Δημήτριος Καπελλάκης, κ. Γεώργιος Στειακάκης. Υπεύθυνος Ἐκδόσεως· Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Χιώτης.

17. Τεχνικὴ Ὑπηρεσία Ἱ. Μητροπόλεως. Συνεστήθη τόν Νοέμβριον τοῦ 2002 (Φ.Ε.Κ. 1472/22-11-2002, τεῦχος Β΄). Κανονισμός Λειτουργίας εις τό Φ.Ε.Κ. 721/30-5-2005, τεῦχος Β΄.

CT΄ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

1. «Κέντρον Ἀλληλεγγύης καί Κοινωνικῆς Συνοχῆς»· Συνεστήθη καί λειτουργεῖ εις τό Ἀρκαλοχώρι Ἡρακλείου ὡς Ἐκκλησιαστικόν, Πολιτιστικόν καί Φιλανθρωπικόν Ἰδρυμα. Ἀποτελεῖ Ν.Π.Ι.Δ. μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος μέ καταστατικόν συστάσεως, τό ὅποῖον ἐδημοσιεύθη εις τό Φ.Ε.Κ. 893/19-05-2015, τεῦχος Β΄ καί συνεπικουρεῖ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου.

Τό Πολιτιστικόν καί Φιλανθρωπικόν Ἰδρυμα «Κέντρον Ἀλληλεγγύης καί Κοινωνικῆς Συνοχῆς» στηρίζει τοὺς κάτωθι Τομέας, πού ἀνήκουν εις τὴν δικαιοδοσίαν του:

α) «Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμείον». Ήδρα· Ἀρκαλοχώρι Ἡρακλείου. Τ.Κ. 703 00 ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ, τηλ. 28910-22069. (Φ.Ε.Κ. ιδρύσεως 1472/τ.Β'/22-11-2002 καί Φ.Ε.Κ. ἐγκρίσεως Καταστατικοῦ 821/τ.Β'/12-05-2011). Γραμματεὺς· Πρωτοπρ. Πέτρος Ψυλλάκης. Ἀναπλ. Γραμματέως· κ. Ἰωάννης Κατζαγιαννάκης. Μέλη· Πρεσβ. Ἐλευθέριος Σκουλάς· κ. Ἐμμανουήλ Χρονάκης καί κα Λεμονιά Πετράκη.

β) «Παγκοινιά Παιδικοῦ Γεύματος» (Φ.Ε.Κ. ιδρύσεως 1843/τ.Β'/24-11-2010 καί Φ.Ε.Κ. διορθώσεως σφάλματος 2154/τ.Β'/31-12-2010). Καθημερινή διανομή γεύματος καί δεκατιανῶν δι' ἐνενήκοντα (90) παιδιά. Γραμματεὺς· Πρωτοπρ. Πέτρος Ψυλλάκης, Ἀναπλ. Γραμματέως· κ. Νικόλαος Μανωλαράκης, Μέλη· κ. Ἰωάννης Κατζαγιαννάκης, κ. Κωνσταντῖνος Γκαντάτσιος καί κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος.

γ) «Ἐνδυμα Ἀγάπης». Λειτουργεῖ ἀπό τό ἔτος 2014 εἰς τό Ἀρκαλοχώρι καί διανέμει εἶδη ρουχισμοῦ εἰς ἀνάξιοπαθοῦντας. Γραμματεὺς· Ἀρχιμ. Μελχισεδέκ Ἀμπελικάκης, Ἀναπλ. Γραμματέως· Πρωτοπρ. Ἐμμανουήλ Κοσιδεκάκης, Μέλη· κα Αἰκατερίνη Καραντινάκη, κα Δήμητρα Τσαλικά καί κα Μαρίνα Πετράκη.

δ) «Τομέας Σχολῶν» (Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Πρακτικῆς Ψαλτικῆς, Κιθάρας, Βυζαντινῆς Ἀγιογραφίας, Ψηφιδωτοῦ, Ὑφαντουργίας, Παραδοσιακῶν Μουσικῶν Ὀργάνων, Παραδοσιακῶν Χορῶν καί Ἠλεκτρονικῶν

Ὑπολογιστῶν). Γραμματεὺς· Πρεσβ. Μιχαήλ Παπαϊωάννου, Ἀναπλ. Γραμματέως· Οἶκον. Νικόλαος Σταματάκης, Μέλη· κ. Γεώργιος Μουστακάκης, κ. Στέφανος Ψυλλάκης καί κ. Στυλιανός Ψαραδάκης.

ε) «Ἐπιτροπή Νεότητος». Γραμματεὺς· Ἀρχιμ. Μεθόδιος Φλουρῆς, Ἀναπλ. Γραμματέως· Πρεσβ. Ἐμμανουήλ Ραπτάκης, Μέλη· Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Χιώτης, Πρωτοπρ. Σπυρίδων Φουκαράκης καί Οἶκον. Νικόλαος Σταματάκης.

στ) «Εργαστήριον Παρασκευῆς Γευμάτων». Γραμματεὺς· Πρωτοπρ. Σπυρίδων Φουκαράκης, Ἀναπλ. Γραμματέως· κα Χρυσούλα Κεγκέρογλου, Μέλη· κα Χρυσούλα Ἀποστολάκη, κα Αἰκατερίνη Βαγιοῦ καί κα Σοφία Λιανάκη.

2. Πρὸς ὑλοποίησιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος καί προκειμένου νά θεραπεύονται αἱ ἀνάγκαι αὐτῶν, διὰ τῆς παροχῆς ὑπηρεσιῶν ὑγείας, δύνανται νά δροῦν αὐτοτελῶς καί παραλλήλως μετ' αὐτοῦ τὰ κάτωθι Ν.Π.Ι.Δ.:

α) «Νηστικάκειος Μονάδα Φροντίδος Ἡλικιωμένων». Ἰδρύθη τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 2005. Ήδρα· Πολυθέα Πεδιάδος. Τ.Κ. 700 06 ΚΑΣΤΕΛΛΙ, τηλ. 28910-32223. Ἐνεκαινιάσθη τὸν Μάιον 2009 καί λειτουργεῖ ὡς Ν.Π.Ι.Δ. σύμφωνα μετ' αὐτὸ Φ.Ε.Κ. 498/ 14-4-2005, τ. Β'. Πρόεδρος· Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέας. Ἀντιπρόεδρος· Τα-

μίας: κ. Σταφυλάκη Δήμητρα. Γραμματέας: κ. Κατζαγιαννάκης Ίωάννης. Μέλη: κ. Γρηνάκης Γεώργιος, κ. Βιδάκης Γεώργιος. Ύπευθυνοι: Αρχιμ. Μεθόδιος Φλουρής, Πρωτοπρ. Έμμανουήλ Κιοστεράκης, τηλ. 28910-32223.

β) «Κοινωνικόν Ίατρείον-Φαρμακείον Ίερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου καί Δήμου Μινῶα Πεδιάδος»: Συνεστήθη τό ἔτος 2013 μέ ἔδρα τό Ἀρκαλοχώρι καί δυναμικότητος περί τούς σαράντα ἑννέα (49) ἱατρούς ὅλων τῶν εἰδικότητων (Φ.Ε.Κ. 930/14-04-2014, τ.Β').

3. «Ψαράκειον Γηροκομεῖον». Μέ τό ὑπ' ἀριθμ. Φ.Ε.Κ. 2273/τ.Β'/12-09-2013 συνεστήθη τό αὐτοτελές Κοινοφελές Ίδρυμα ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Ψαράκειον Γηροκομεῖον Ἀρκαλοχωρίου», τό ὁποῖον λειτουργεῖ ὡς Ν.Π.Ι.Δ. καί ἔχει ἔδρα τό δημοτικόν διαμέρισμα Ἀρκαλοχωρίου Ἡρακλείου Κρήτης. Σκοπός τοῦ Ίδρύματος, τό ὁποῖον θά ἀποτελέσῃ τό πρῶτον κέντρον μονίμου ἢ περιοδικῆς περιθάλψεως τῶν ἐκ τῆς νόσου Ἀλτσχάϊμερ πασχόντων, εἶναι ἡ περίθαλψις τῶν γερόντων, ἀλλά καί τῶν πασχόντων ἀπό τήν νόσον Ἀλτσχάϊμερ. Τό Ίδρυμα διοικεῖται ἀπό δεκαμελές (10) Διοικητικόν Συμβούλιον τό ὁποῖον ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κάτωθι: Πρόεδρος: Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέας. Ἀντιπρόεδρος: κα Μαριάνθη Κουσκουμπεκάκη. Μέλη: κ. Έμμανουήλ Κοκολάκης, κ. Έμμανουήλ Νάνος, κα Βάνα Φραγκάκη, κα Ἄννα Μανουκάκη-Με-

ταξάκη, κα Ἀργυρώ Γαρεφαλάκη, κ. Ίωάννης Κυριακάκης, κ. Νικόλαος Μανωλαράκης, κ. Ἀντώνης Χρονάκης.

4. Ποιμαντική Διακονία Ἀλλοδαπῶν. Αἰδεσμι. Οἰκονόμος Ίβάν Ντόμπρεβ.

5. Τράπεζα Αἵματος: α) Λειτουργεῖ εἰς τόν Ίερόν ΚαθεδρικόΝ Ναόν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ἀρκαλοχωρίου. Ἔδρα: Ἀρκαλοχώρι, Τ.Κ. 703 00, τηλ. καί φαξ 28910 22041. Ύπευθυνος: Πρωτοπρ. Δημήτριος Πάγκαλος. β) Λειτουργεῖ εἰς τόν ΊερόΝ ἘνοριακόΝ Ναόν Τιμίου Σταυροῦ Θραψανοῦ Πεδιάδος. Ἔδρα: Θραψανόν, Τ.Κ. 700 06, τηλ. 6978326216. Ύπευθυνος: Αρχιμ. Μεθόδιος Φλουρής.

6. Ἐνοριακά Φιλόπτωχα.

Ζ' ΑΠΟΛΟΓΙΑ

1. Τοπικές Ἑορτές: α) Νικάνδρου τοῦ Μυροβλήτου ἐκ Ριζοκάστρου Καστελλιανῶν, Τετάρτης Διακαινησίμου. β) Ἀγίας Μαρίνης Βόνης, 17η Ἰουλίου. γ) Ἀγ. Νικήτα Ἀχεντριᾶ, 15η Σεπτεμβρίου. δ) Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου Ἱεροσολυμίτου, Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, (Πολιοῦχος Ἀρκαλοχωρίου) 4η Ἰουλίου. ε) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Μηλιαράδων (Παναγία Δέτη), 25η Μαρτίου. στ) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ἀρκαλοχωρίου, (Ιερός Καθεδρικός Ναός Ἀρκαλοχωρίου) 6η Αὐγούστου. ζ) Ἀγίου Παντελεήμονος Καρουζάνων, 27η Ἰουλίου, η) Παναγίας Κεράς Παρτίρων, 15η

Αυγούστου. **θ)** Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἁγίας Μονῆς Βιάννου, 15η Αυγούστου. **ι)** Ἁγίου Ἀντωνίου (Πολιοῦχου Καστελλίου) 17η Ἰανουαρίου.

2. Εἰκόνες περίπυστοι: Ἁγίας Μονῆς Βιάννου 15^{ου} αἰ.

3. Ἐκκλησιαστικά Μνημεῖα: Πλῆθος βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν ναῶν, εἰδικῶς εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν παλαιότερων Ἐπισκοπῶν Ἀρκαδίας καὶ Ἰνάτου. Ἐπιλεκτικῶς ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς βυζαντινὰ Μνημεῖα: **α)** Ἁγ. Παντελεήμων Καρουζανῶν, 15^{ου} αἰ. **β)** Μικρά Ἐπισκοπή Παρτίρων. **γ)** Ἱερός Κοιμητηριακός Ναός Μιχαήλ Ἀρχαγγέλλου Ἀρκαλοχωρίου 14^{ου} αἰ. **δ)** Ἁγ. Γεώργιος Ἐμπάρου 13^{ου} αἰ. **ε)** Βυζαντινοὶ ναοί, εἰς τὴν θέσιν Κάστελλος Κάτω Καστελλιανῶν, (Κοίμησις Θεοτόκου, Εἰσόδια Θεοτόκου, Ἁγία Ἀναστασία) πιθανόν 14^{ου} αἰ. **στ)** Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, εἰς τὴν θέσιν Δρακονερὸν, Ἐνορίας Γαλατᾶ, **ζ)** Ἱ. Ναός Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ἐνορίας Κασσάνων. **η)** Βυζαντινὸν ἐκκλησάκι Ἁγίου Δημητρίου εἰς τὸν Ἀχεντριᾶ, 13ου αἰ. ἐξ ὁλοκλήρου ἀγιογραφημένον. **θ)** Ἱεροὶ ναοὶ Ἁγίου Ἰωάννου καὶ Ἁγίου Χαραλάμπους εἰς τὸν Ἀχεντριᾶ, ἐνετικῆς περιόδου. **ι)** Ἱερός Ναός Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Καστελλίου, 14^{ου} αἰ., ἀγιογραφημένος.

4. Ἱστορικά Μνημεῖα: Μνημεῖον θυμάτων ἐθνικῆς ἀντιστάσεως εἰς τὴν θέσιν Σελί Ἀμπαῶς Βιάννου.

σημειώσεις

σημειώσεις

σημειώσεις

σημειώσεις

σημειώσεις

σημειώσεις

σημειώσεις

Ἐξώφυλλο:

Ὁ αἰόδιμος Οἰκουμενικός Πατριάρχης
κυρός Ἀθηναγόρας.

Ὅπισθόφυλλο:

Ὁ δικέφαλος ἀετός.

Θυρεός εὐρισκόμενος στὸν Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό.

Κείμενα:

Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου κ. Ἀνδρέας

Ἐπιτροπή Ἐκδόσεως:

Πρωτοπρ. Δημήτριος Καπελλάκης

κ. Γεώργιος Στειακάκης

Ὑπεύθυνος Ἐκδόσεως:

Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Χιώτης

Εὐχαριστοῦμε τὸν Σεβ. Μητροπολίτη
Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτου κ. Στέφανο
γιά τὴν εὐγενική παραχώρηση τῶν φωτογραφιῶν
στὶς σελ. 8-9, 32, 62-63, 66.

Κυριώτερη βιβλιογραφία ἐκ τοῦ συλλογικοῦ-
ἀφιερωματικοῦ τόμου «Ἀθηναγόρας Α' Οἰκουμενικός
Πατριάρχης ὁ Ἡπειρώτης», ἐπιμέλεια Ἰ. Ἀναστασίου,
Ἐκδόσεις Ἑταιρείας Ἡπειρωτικῶν Μελετῶν, Ἰωάννινα 1975.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τὸ παρὸν ἐντύπο εἶναι ἐκδόσις τοῦ Ἐπίσημου Δελτίου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης «Ἀπόστολος Τίτος»
καὶ διατίθεται δωρεάν.

Ἐκτύπωση-Βιβλιοδεσία:

Γραφικὲς Τέχνες «ΤΥΠΟΚΡΕΤΑ», www.kazanakis.gr

«Εβλεπα πολλές φορές τόν Πατριάρχη κατά τή διάρκεια τῶν συζητήσεων πού εἶχαν μεταξύ τους νά ἀκούει μέ πνεῦμα μαθητείας καί συνέσεως, μέ τό κεφάλι γερμένο πρός τά κάτω καί τά μάτια του νά κοιτάζουν τή γῆ. Τόν δέ Ἑγούμενο Γαβριήλ νά μιλά μέ ἄνεση καί ἐλευθερία, μέ πνεῦμα ἐμπειρίας καί ἀπερίγραπτης εἰρήνης [...] Δέν ἦταν εὐκολο νά χωρέσει στή σκέψη μου τότε, πῶς ἓνας ἀπλός Μοναχός ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος, κατάφερε νά γαληνέψει καί νά δελεάσει τόν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα σέ τέτοιο βαθμό μάλιστα, ὥστε νά τόν καταστήσει Πνευματικό καί ἐξομολόγο του, ὅπως ἀργότερα μοῦ ἐκμυστηρεύτηκε ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης. Καί φυσικά νά σημειώσουμε, ὅτι αὐτό δέν ἔγινε μόνο μέ τόν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, ἀλλά καί μέ πολλούς Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, μέ πολλούς Κληρικούς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλά καί μέ πλῆθος πιστῶν τῆς Πόλης, ὅπου ὅλοι τους ἀναπαύονταν στίς νουθεσίες, στά σοφά λόγια καί στό πετραχήλι τοῦ Γέροντα».

Μητροπολίτης Πέργης Εὐάγγελος